

Asonkyrön Joulu
1983

Isonkyrön kunta ja Isonkyrön seurakunta

toivottavat Pohjankyrön kansalle
joulurauhaa ja onnea vuodelle 1984

"Sillä lapsi on meille syntynyt
Poika on meille annettu
jonka harteilla on herraus
Herraus on oleva suuri
ja rauha loppumaton
Daavidin valtaistuimella."

*Hyvää Joulua
ja
onnellista uutta vuotta*

Jsonkyrön Joulu 1983

Sisällysluettelo

	Sivu
Herraus on suuri ja rauha loppumaton.....	Erik Silvola 2
Siivekkäiden parissa	Matti Hannuksela 3
Piiri pieni pyörii	Linnea Keltto 4
Sata vuotta sitten.....	Matti Loukola 5
Kivettyneet siivet liikahavat	Marnen 7
Ulvilan vaiheita	Ilpo Lagerstedt 8
Vilja—aitasta näyttelytiloiksi.....	Kalevi Vuorinen 10
Uudistuva koulutoimi.....	Rauno M Haukilehto 12
Ovatko nämä muka jäniksen näköisiä?	Jani Vuorio 13
Presidentti Mauno Koivisto Isossakyrössä ...	14
Metsäkukkia	Matti Hannuksela 16
Eevat ja Aatamit	Eeva Kuljukka 17
Kalterit.....	Niilo Nummensalo 17
Yrittäjillä remmi päällä 30 vuotta.....	18
Vuoden yrittäjä	
'Tärkeintä pitää laadusta kiinni'.....	19
Veivaa, veivaa.....	Marnen 20
Uskosi arkityösi aatelo.....	Heini Vilja 21
Metsässä.....	Niilo Nummensalo 21
Hiljaisen veljen hauta.....	Matti Nummensalo 21
Tapahtumia Isossakyrössä.....	22
Talviaamu.....	K.K.L. 24
Autio maa.....	Niilo Nummensalo 24
Joulumuisto.....	K.K.L. 24
Liekki.....	Niilo Nummensalo 24

Herraus on suuri ja rauha loppumaton

Joulun sanomassa kerrotaan lapsesta, joka syntyy erikoisissa olosuhteissa. Hänen syntymästään tiedoitaa tähti, joka syttyy taivaalle. Hänen luokseen saapuu korkeita kuninkaallisia ja rikkaita valtaherroja tuoden lahjoja. He tulevat kumartamaan "Kunnian kuningasta."

Seimen lapsi on Jumalan Poika, jonka harteille on asetettu herruus. Minkälainen tämä herruus on? Herruuden luovuttaa itse Kaikkivaltias. Siksi herruus on ikuista ja ylintä mahdollista. Se on myös laadultaan parasta mahdollista. Siihen ei liity minkäänlaista pakkovaltaa tai vaatimuksia. Maallinen valta on yleensä pelkoon ja rangaistuksen uhkaan perustuvaa käyttäytymisen ohjausta. Jeesuksen valta on vapaaehtoisuuteen ja rakkauteen perustuvaa valtaa. Sen ydin on Jeesuksen kunnioitus ja sydämen vakaumus siitä, että Hän on hyvä. Anteeksiantaminen on Jeesuksen vallan ja herruuden voimanlähde.

Daavidin valtaistuin on vertaus Messiaan tulevasta kuninkaallisesta valtaistuimesta. Myös ihmisen sydämen valtaistuimelle tulisi tämänkaltaisen hyvän kuninkaan saada lupa tulla ja myös saada tuoda rauhansa ja rakkautensa ihmisen elämään. Hänen rauhansa on loppumaton. Niinkauan kuin meille tässä maailmassa on kostonhalua ja anteeksiantamattomuutta, eivät lopu sodat ja riidat. Sydämen valtaistuimelle tulee saada Rauhanruhtinas. Uskon, että vain yksi henkilö omaa edellytykset totaaliseen rauhaan, jota kaikki janoamme. Jeesus sammutti vihan ja antoi murhaajilleen anteeksi.

Hän on joulunlapsi, "Poika, jonka herruus on suuri ja rauha loppumaton." Hän ei vain puhunut rauhasta, vaan hän todella teki rauhan.

Erik Silvola

□ Mustarastas on löytänyt suojaisen pesäpaikan, tuulen kaataman kuusen rungolta. Tässä lämmitellään vielä keskenkasvuisia poikasia tiiviissä pesässä. Erään tiedon mukaan mustarastas olisi äänestetty Englannissa suosituimmaksi laulajaksi lintujen keskuudesta. Täällä kotimaassa sitä taasen pidetään marjavarkaana ja pahantekijänä. Näin vaihtelee maallinen maine... Kyllä sen huilumainen viheltely hienoa kuultavaa onkin varhaiskevään aamuhetkinä tai illan hämyssä kuusen latvasta.

Siivekkäiden parissa

Vuosi lähenee jälleen loppuaan joten lienee paikallan hieman tarinoida menneestä sesongista. Pöllöistä hän lintuhommat yleensä kevättalvella alkavat, tarkemmin sanottuna niiden soidinäänten tarkkailulla. Niiden perusteella pystyy saamaan melko tarkan kuvan kunkin alueen öisistä siivekkäistä, ja niiden määristä. Tämä edellyttää liikkumista auringonlaskun jälkeen ja kuunnellen ääniä hämärästä. Huuhkaja on juuri sellainen joka aloittaa ääntelyn auringon viime säteiden kullatessa puiden oksistoa. Pienempi sukulainen varpuspöllökin alkaa kainon viheltelynsä samaan aikaan omilla elinpiireillään, olen usein kuullut molempien äänet samaan kuuntelupisteeseen. Kaksi eri huuhkajaakin joskus kuuluu eri suunnista, väliä niillä tietysti on jokunen kilometri. Mutta matalasävyinen puhallus kantaa pitkälle pimeyteen. Omat huuhkajahavainnot ovat yleensä jääneet tähän pisteeseen eli ääntelyjen varaan, mutta mennyt kesä muutti asiaintilaa. Täältä Kyrönjoen pohjoispuoleltakin tietooni tuli kaksi varmaa pesää. Molemmissa oli kaksi poikasta ja toinen pesue sai vielä renkaat jalkoihinsa, joten hyvin pyyhkii. Kun kaiken kukkuraksi huuhkaja sai turvaksen ympärivuotisen rauhoituksen, päästiin siten muiden maiden tasolle. Suomihan näissä rauhoitusasioissa on aina kulkenut viimeisten joukossa.

Isonkyrön huuhkajakanta lienee melko elinvoimainen. Oma arvioni olisi pesivistä pareista 4-5 tienoilla. Varpuspöllöjäkin pesii enempi kuin yleensä uskotaan,

pienestä koosta johtuen havainnointi tuottaa vaikeuksia. Itse omilla havainnointialueillani määräksi äänten perusteella on vakiintunut joka kevät kolme todennäköistä pesäpaikkaa. Siis ainoastaan soidinäänien perusteella tämä arvio, enempikin varmaan pesii. Varpuspöllö on pöllöistämme ehkä vähiten ailahtelevainen pesinnän suhteen, heikon myyrävuoden kohdattessa, se siirtyy muuhun ravintoon.

Viirupöllökin on ainakin yhden parin voimalla kyröläistä metsää rikastuttanut, poikasia tosin vain yksi. Suopöllöt olivat myös vähissä, omat havainnot puuttuvat kokonaan, tämä taasen johtuu heikoista myyräkannoista. Tämä pöllöhän on varsinainen myyräexpertti, joten myyrien puuttuminen maisemista johtaa sen siirtymiseen toisille seuduille. Helmipöllöjä pesii tavanomainen kaksi paria oman alueeni tuntumassa, koko pitäjän kannasta tarkempia tietoja minulla ei ole. Toisen pesän naaras oli rengastettu lahden tuolla puolen eli Ruotsissa. Västanå, Granö Västerbotten, eli likimain tällä korkeudella kuin Isokyrö oli rengastuspaikka. Joten olisiko se lentänyt lahden yli vai kiertänyt Tornion kautta tänne Isonkyrön tuntumaan?

Hyvin pesintä ainakin meni. 4 poikasta varmuudella pääsi rengastettuina maailmalle. Muuttoaikoina tein myös elämäni ensimmäisen havainnon sepelrastaasta, lintu näyttää mustarastaalta valkoinen laikku rinnassaan. Tämä yksilö ilmestyi räkättirastasparven mukana pöllölle ruokaa etsimään, ja erottui sieltä värityksen

takia hyvin. Sen pesintäaluetta on aivan pohjoisin osa Lappia ja varsin vähälukuisena sielläkin. Kirjosiepot näyttävät myös olevan uskollisia synnyinseuduilleen, kontrolloin nimittäin kaksi omista pöntöistä rengastettua yksilöä. Kumpikin naaras oli edellisenä kesänä rengastettu aikuisena samalta "pönttöjotokselta" ties vaikka samoista pöntöistäkin? Toki muitakin rengaslöytöjä on tullut vuoden mittaan. Jussi Viinamäen tuvan ikkunan kestävyyttä koeteli vihervarpunen. Liettuasta asti Neuvostoliitosta tänne Tuuralaan sen vaeltelu päättyi ikkunaan törmättyään, sen myötä rengaskin löytyi. Rauhan symbolin, kyyhkynkin käy aina huonosti. Tällä kertaa yksi täällä merkitty tapasi matkan päin Ranskassa. Matkaa sinne tuli 2546 kilometriä, joten tämä sepelkyyhky ei nähnyt synnyinseutuaan toista kertaa. Muuten lintujen rengastus sujui hyvin. noin 400 pääasiassa pesäpoikasta tuli merkittyä tieteen kirjoihin, runsaslukuisimpana kuten ennenkin kirjosiemon jälkikasvu.

Tästä määrästä voinee "varmuudella" odotella löytävän ainakin yhden rengastetun, jos tuuria on. Varsinkin pienistä, kovin kauas muuttavista hyönteissyöjistä tiedot löytyneistä renkaista viipyvät pitkään, jopa vuoden saattaa aikaa kulua ennenkuin tulee perille.

Kuusen runsas käpysato saa aikaan sen, että käpylinnuilla on purtavaa runsaanpuoleisesti, niiden muodostamia parvia onkin liikkeellä paljon. Metsässä kulkies- sa niiden ruokailupuiden alla tippuu niiden siemenistä kaluttuja käpyjä retkeilijän niskaan.

Oravan kokonaan rankaa myöten käsittelemistä kävyistä ne tuntee hyvin. Käpylintujen ruokaillessa syntyy likimain samanlaista jälkeä kuin käpytikaltakin omassa "pajassaan" eli käpyjen suomut jäävät lähes kokonaan ruotoon kiinni. Tänä syksynä saadaan hyvä pihlajanmarjasato ja sen myötä pohjoisesta tilhet ja taviokurnat. Rastaat tosin ennen muuttoaan pyrkivät putsamaan lähes jokaisen pihlajan, ja tilhille jää tyh- jät puut. Tätä kirjoiteltaessa 19.10. olen vasta tavan- nut yhden kymmenen yksilön parven tilhiä pihapihla- jassa, josta ne häipyivät samantien. Mutta toivotaan, että marjoja jäisi talven selkäänkin hieman. Muita vaelluslintuja on näyttänyt ainakin pyrstötiaisia pie- niä parvia muutaman kerran syksyn mittaan.

Pohjoisen pöllöt, tunturi-, lapin- ja hiiripöllö pysyttelevät kenties täältä pois, ruokaa tuskin niille riittää.

Matti Hannuksela

Piiri pieni pyörii

□ Isonkyrön Tuuralan kylän lapsia opettajansa Nanny Antosalon os. Nummelin johdolla leikkimässä sokkos- ta, kuvassa keskellä Valde Tuura sokkona, kuva vuodelta 1915.

Sata vuotta sitten

Kalenteri on ajanlaskun apuväline. Viime vuonna tuli kuluneeksi 400 vuotta gregoriaanisen kalenterin käyttöönotosta. Se korvasi edeltäjänsä, 1400 vuotta vanhan juliaanisen kalenterin, joka jätätti kuin vanha kello.

Meillä ihmisillä on tapana jaotella aikaa kalenterin lisäksi merkittävillä tapahtumilla. Esimerkiksi kuulee sanottavan, että jokin tapahtui "ennen sotia", tai "se oli kohta sodan jälkeen".

Tässä jutussa tarkastellaan aikaa ja tapahtumia noin 100 vuotta sitten. En pyri kyseisen ajankohdan tarkkaan ja perusteelliseen kuvaamiseen, vaan olen valinnut joitakin asioita kerrottavaksi.

Kansanvalistusseuran kalenteri v.1883 sisältää almanakan lisäksi muitakin tietoja. Jokaisen kuukauden kohdalla on luettelo. "Muistettavia tapauksia tässä kuussa entisiltä ajoilta". Pari esimerkkiä: "Lissabonin maanjäristys marraskuussa 1775 ja Wilho Tell ampuu omenan poikansa pään päältä 1307".

Markkinapäivät on merkitty kalenteriin, samoin tai vaankappaleiden pimennykset ja tähdenlennot. Lokakuussa 1883 on ote palkkaussäännöstä:

"Isännän pitää palkolliselle, kuin se palveluksesta lähtee, antaa päästökirja, joka totuuden ja oikeuden mukaan sisältää:

1. palkollisen nimen,
2. palvelusajan päästökirjan antajan luona,
3. miten palkollinen on itseensä käyttänyt ja palveluksensa toimittanut,
4. ajan miltä palkollinen on vapaa toiseen palvelukseen rupeamaan,
5. päästökirjan vuosi- ja päiväluvun,
6. isännän omakätisen nimikirjoituksen, taikka hänen puumerkkinsä ja kirjantekijän nimen."

Kalenterissa on myös vuodenaikoihin sopivia sananlaskuja.

Tammikuu: "Kun on usma uunna vuonna, silloin halla heinäkuussa, talvi keskellä kesää".

Helmikuu: "Kyntteli kovin kysyypi, Paavali pajattelepi: joko on kankaita kudottu, aloitettu aivinoita?"

Kesäkuu: "Itä kesän istuttaa, länsituuli lämmittää".

Heinäkuu: "Kuin otan hiukset näkyvät, varta silloin viikatteesi".

Elokuu: "Kun on puola puolikypsä, niin on pelto koko kypsä".

Lokakuu: "Mikkelistä ämmät pirttiin, nauriit kuoppaan".

Joulukuun viimeiselle päivälle on merkitty: "Ne, jotka eivät ole tottuneet pitämään kirjaa tuloistansa ja menoistansa, tekevät viisaasti, jos aloittavat tästä päivästä".

□ Monenlaisia vetureita ja junia on Vaasan radalla sadan vuoden aikana kulkenut. Tämä juna kuljetti hiekkaa Seljänkankaalta nykyistä paanatieä pitkin, jossa oli silloin kiskot, Vaasaan rakennusaineksi, vuosisadan alkupuolella. Kuva on otettu Orismalan asemalla.

□ Napuen taistelun 200-vuotisjuhlan väkeä 1914. Oikealla Isonkyrön Osuusmeijerin v. 1908 valmistunut rakennus.

Sananlaskut ilmaisevat lyhyesti ja nasevasti sanottavansa. Sananlaskuihin on myös sisällytetty helposti muistettavaan muotoon kulloisenakin vuodenaikana tehtävät työt.

Maa- ja metsätaloudesta sai 1880-luvulla 77% suomalaisista toimeentulonsa.

Kansanvalistusseuran kalenteri 1883 luettelee Suomenmaan korkeimmat virkamiehet, kertoo postisäännöstä ja sisältää asevelvollisuuskalenterin. Erikseen on myös kertomus vuoden 1882 valtiopäivistä. ”Uusia rakennuksia” -otsikon alla kerrotaan Jyväskylän seminaarista. Vuoden 1880 jälkeen ei enää saanut opettajan virkaan vakinaisesti valita ketään, joka ei ollut saanut opettajan koulutusta. Kirjoitus on myös puhelimesta otsikolla. ”Telefooni eli puhuva torvi”. Kalenterin lopussa on ”Luettelo kansankirjastoihin sopivista kirjoista”. Mainittakoon tässä yhteydessä, että kirjasto Isonkyröön perustettiin 1858 lukkari Laguksen toimesta.

2.4.1883 annettiin muinaisaikaisten muistomerkkien rauhoitus- ja suojeluasetus. Tukholman antikviteettikollegio vaati papeilta jo 1670-luvulla tietoja pitäjän muinaisjäännöksistä.

Hallintoa ja esimiehiä

Satavuotta sitten oli maan ylimpänä hallitsijana keisari Aleksanteri III. Suomenmaan kenraalikuvernöörinä toimi Teodor Heiden. Vaasan läänin kuvernööri (maaherra) oli Carl Gustav Fabian Wrede, Matilda Wreden, vankien ystävän, isä. Isonkyrön nimismies oli Mathias Liljeqvist. Isonkyrön kunnallislautakunnan esimiehenä toimi Matti Sevon. Matti Sevonin isoisä muutti Paimiosta 1813 Isonkyrön lukkariksi. Hän osti

1820 Luoman talon. Lukkari Sevonin kuoltua hänen poikansa peri talon. Matti Sevon sai talon isänsä jälkeen. Matti Sevon ei käynyt koulua, mutta hän sai hyvän pohjakoulutuksen tulevia tehtäviään varten toimiessaan 15 vuotta Isonkyrön silloisen, ankaruudestaan tunnetun, nimismiehen Mathias Liljeqvistin kanslistina. Hän oppi taitavaksi asia- ja kauppakirjojen laatijaksi, ja oppi samalla hallitsemaan silloiselle virkamiehelle niin tärkeän ruotsin kielen sekä suullisesti että kirjallisesti. Sevon hoiti kunnallisia tehtäviä vuodesta 1863 kuolemaansa asti vuoteen 1888. Matti Nummensalo mainitsee eräässä kirjoituksessaan, että Sevon oli Isonkyrön kunnalle silloin ”kaikki kaikessa”.

Arkkipiispana oli Edvard Bergenheim. Isonkyrön kirkkoherrana toimi Oskar Wilhelm Forsman. Forsman oli herännäishenkinen. Hän toimi monipuolisesti uuden kirkon rakentamisaikana 1874-77. Hän kävi kirjeenvaihdon mm. ulkomaille kun alttaritaulua ja urkuja hankittiin. Lukkari-urkurina oli tenorilaulaja Jaakko Passinen.

Vaasan rata

Vuonna 1862 valmistui ensimmäinen Suomen rautatie välille Helsinki-Hämeenlinna. Vuosien 1863-64 valtiopäivillä Pohjanmaan edustajat esittivät ensimmäisen kerran, että rautatie olisi ulotettava maakuntaan. Talonpoikaissäätö vastusti rataa esittäen, että varat oli käytettävä maanviljelyksen edistämiseen.

Muut säädöt kannattivat radan rakentamista. Asia oli monesti esillä. Muunmuassa ilmajokiset lupasivat luovuttaa korvauksetta maa-alueet rataa varten. Samoin joissakin muissakin pitäjissä. Rakentamispäätös syntyi 1877-78 valtiopäivillä mm. siksi, että maakunnassa esiintyi työttömyyttä. Töissä oli sitten jopa 4000 miestä kerralla. Liikenne radalla alkoi marraskuussa 1882, mutta se vihittiin käyttöön 29.9.1883.

Vaasasta, radan vihkiäisistä palaava senaattorien ja muiden arvohenkilöiden joukko sai Tervajoen asemalla kuulla useita isänmaallisia lauluja lukkari Passisen kuoron esittäminä. Rautatiehallituksen ylitirehtööri Ossian Bergbom ojensi Passiselle kymmenen markan kultarahan annettavaksi köyhimmälle kuorolaiselle. Ennen junan lähtöä senaattori Leo Mechelin kohotti eläköönhuudon kuorolle.

□ Matti Reini ja Iisakki Kontsas laskivat seppeleen Napuen kivelle (baarin vieressä) 19.2.1914 pidetyn juhlan yhteydessä, kun taistelusta oli kulunut 200 vuotta. Heidät oli valittu tehtävään siksi, että molempien esi-isät olivat venäläiset polttaneet Napuen taistelun jälkeen elävältä hiljaisella olkivalkealla.

Kesäisin ratoja kunnosti miesryhmä, josta käytettiin nimitystä topparoikka. Kiskoja kohoteltiin ja pölkkyjen alla olevaa hiekkaa tiivistettiin. Olen kuullut Vaasan radan ratavallia vahvistetun pian radan valmistuksen jälkeen siten, että pellon pinnasta irrotettiin turvelevyjä, jotka lyötiin keskeltä puutapilla ratapenkkaan kiinni, jotta heinien juuret kasvaessaan pitäisivät penkan koossa.

Napuen taistelun ensimmäinen muistojuhla

19.2.1883 tuli kuluneeksi 169 vuotta Napuen taistelusta. Passisen laulukuorossa heräsi ajatus muistojuhlan järjestämisestä. Juhla järjestettiin Napuen kylässä. Kivenhakkaajat olivat poranneet mäenrinteeseen reikiä, jotka täytettiin ruudilla ja räjäytettiin "entisten tuliluikkujen muistoksi". Kuoro lauloi mm. Lutherin virren Jumala ompe linnamme. Kuultiin selostus Napuen taistelusta ja puhe kansallisuustaistelusta. Tilaisuus päättyi Maamme-lauluun.

Muita tapahtumia

- 1876 maakunnan ensimmäinen niittokone Orisbergissä. Puimakone 1885.
- 1881 nuorisoseuraliike perustettiin.
- 1882 Orisbergin maatalouskouluista ensimmäinen, meijerikoulu, perustettiin
- 1883 ilmestyi Sakari Topeliuksen Maamme-kirjasta neljäs, tekijän tarkistama ja lisäämä, painos.
- 1883 Toivo Kuula syntyi. Kuula sävelsi Vanhan kirkon 600-vuotisjuhlaan v.1904 kantaatin suojelijansa ja tukijansa Isonkyrön kirkkoherra Gustaf Durcmanin pyynnöstä. Kuula sävelsi Durcmanin hautajaisiin tunnetun surumarssinsa v.1916.
- 1880-luku veti satoja isokyröläisiä Amerikkaan. Monet lähtivät "talohintaa tienaamaan". Useat jäivät sinne, kolmasosa palasi takaisin kuka viiden, kuka kymmenen vuoden kuluttua talohinta taskussaan. Palaavien menestys kiihdytti uusien siirtolaisten lähtöhaluja. Vuosisadan vaihteessa siirtolaisuus oli suurimmillaan.

Kivettyneet siivet liikahtavat

*On mieli ihmisen, --usein kuin kallio koloinen.
 Tilanteen, --mukaan asioiden, --julki tuodaan kylki edullinen.
 Uskotellaan, --luullaan: --pettää voidaan lähimmäinen.
 --Vaana osapuoli arvaamaton, --tuo "kärrynpyörä" kolmonen,
 Nimeä sillä, --mukaan ihmisten, on monta, lailla lapsen
 rakkahan. Kohtalo lienee yleisin, --se niin arvaamaton, --usein ankarakin.----
 Saa tien pystyyn nousemaan, ja laaksot kaikki häipymään!
 Yritä, yritä, --ylös vaan! --Ponnista sinä ihminen!--
 --EI taira onnistua--? Myönnät sen kai myöhemmin--!
 ----JO kohta kuhmurainen liikahti, --sammal luja rapisi!--
 Alta sen särö ilmeni, ---- tie tasaantuu, helpottuu,--
 ----se jatkuu, --huomaat.*

Marnen

Uvilan vaihteita

Kuivilan ja Laurolan kylien välissä Kyrönjoen pohjoisrannalla on Uvilan pieni kylä. Uvila sijaitsee melko erillään muista kylistä, Kuivilaan on matkaa kolme kilometriä, Laurolaan vajaat neljä kilometriä. Uvilan eteläpuolella joen toisella rannalla on laaja taloton peltoalue, jonka länsilaidassa on kallioille sijoittunut Valtaala ja kaakossa peltoalue ulottuu aina Kuivilan Riitaalaan asti. Kylän talot ovat asettuneet joen suuntaisesti rantatöyrään päälle. Muualla jokea noudattava rantatie kaartaa kylän kohdalla poispäin joesta.

Vanhimmissa tilikirjoissa ennen vuotta 1551 Uvila oli mainittu ensin Kuivilan, sitten Laurolan kanssa yhdessä. Vasta v.1551 kylän talot muodostavat tilikirjoihin oman kylän.

Ensimmäisenä isäntänä on v.1546 mainittu Sipi Niilonpoika, joka vuoden 1548 kesäkäräjien lautamiesluettelossa on mainittu Ulvisena. Tilikirjassa hänen sukunimensä on mainittu v. 1554 ainoan kerran. Vuoden 1692 maakirjassa talon nimi on Sippola, mikä nimi tulee tietysti Sipi Niilonpojasta. Isonkyrön kirkon penkkijärjestyksestä vuodelta 1697 talon nimi on Kur-silo, mikä johtunee sen hetkisen isäntäsuvun nimestä, sillä Sipi Niilonpojan suku näyttää sammuvan vuoteen 1671 mennessä. Uvila-Sippola sijaitsi Uvilan itälaidassa ja oli v. 1546 kylän itäisin talo. Kuten muutkin talot Sippola sijaitsi juuri rantatöyrän päällä. Naapurina lännessä oli Nikula-Ulvinen. Molempien talojen pihatontit koskettivat toisiaan.

Uvilan toista tilaa asui vuodesta 1546 Niilo Niilonpoika, joka todennäköisesti oli Sippolan isännän, Sipi Niilonpojan veli eikä isä. Niilo Niilonpojan poika, Matti mainitaan Ulvisena v.1580 sekä muutaman kerran myöhemmin 1500-luvulla. Uudelleen Ulvisena tämä talo on mainittu v.1699, mutta aiemmin v.1692 talon nimenä on Nikula Niilo Niilonpojan mukaan. Nikula-Ulvinen sijaitsi rantatöyrään päällä Sippolan ja Erkkilän välissä. Uvilan kylän vanha Kanta-Uvila lienee jakautunut vain vähää ennen vuotta 1546, sillä vielä v.1549 omistivat molemmat veljekset, Niilo ja Sipi 18 panna maata.

Kolmas Uvilan taloista oli Erkkilä, jonka ensimmäisenä tunnettuna isäntänä oli v.1546 Erkki Laurinpoika. Hänen mukaansa talo on tunnettu v.1690 Erk-

kilänä. Läpikäytyjen tilikirjojen mukaan talo ei omista muuta nimeä. Samanaikaisesti oli Kuivilassa Piuholan isäntänä Erkki Laurinpoika, mutta mitään tekemistä ei näillä kaimoilla näytä olevan keskenään. Mainittakoon, että vuosina 1688-1697 Erkkilän isäntänä on Ilmajoen nimismies Valentin Pentinpoika Peltoniemi. Erkkilä oli läntisin Uvilan taloista Ulvisen länsipuolella rantatöyrään päällä, kuten muutkin Uvilan talot ja mainittakoon, että taloon johti oma tie rantatieltä.

Neljättä Uvilan taloa asui v.1546 Pertti Pertinpoika, jonka talo pysyi olemassaolonsa ajan Uvilan pienimpänä, vaikka vastasikin lähes keskisuurta tilaa 1500-luvun Isossakyrössä. Suurimmillaan talo oli ennen nuijasotaa, jolloin sen pinta-ala oli 18 panna. Leski Kirstin ja Mikko Pertinpojan jälkeen talon isäntänä mainitaan v.1573 Matti Niilonpoika, Ulvisen isäntä. Hänen jälkeensä 1600-luvun (1602-1607) alussa isäntänä on mainittu Erkki Matinpoika, mutta yleisesti 1600-luvun alkuneljänneksellä talon isännäksi on mainittu taas Matti Niilonpoika, joka kuitenkin on luopunut Ulvisen isännyydestä jo nuijasodan jälkeen. Näin maininta "Matti Niilonpoika" tarkoittaa tämän pikku tilan nimeä, ei sen isäntää. Vielä v.1627 talo on mainittu Matti Niilonpojan autiona. Kymmenysluetteloista talo jää pois 1610-luvulla, mutta v.1619 kymmenysluettelossa on maininta, että talon maita viljelee Ulvisen silloinen isäntä Matti Simonpoika. Ulvisen talo sitten liitetäänkin, lopullinen liitos tapahtui ennen v.1632, jonka vuoden maakirjassa Ulvisen pinta-ala on lisääntynyt n. 3,5 äyrinmaalla, joka vastaa Matti Niilonpojan autiotilan pinta-alaa v.1608. Talon nimeä ei missään vaiheessa ole mainittu, eikä Pertti Pertinpoikaa ole voitu yhdistää muihin Uvilan tai naapurikylien isäntiin. Ei myöskään se seikka, että Matti Niilonpoika otti talon haltuunsa, välttämättä edellyttä, että kyseessä olisi ollut Ulvisen kanssa samaa alkuperää oleva talo.

Talon sijainti on tuntematon. Vuosien 1546-48 tilikirjoissa isäntien järjestyksen ollessa lännestä itään, Pertti Pertinpoika on mainittu viimeisenä Sippolan isännän jälkeen. Vuodesta 1575 alkaen, kun Plukka on Uvilan viidentenä talona ja Matti Niilonpoika on tämän pienemmän talon isäntänä se on kymmenysluetteloissa mainittu Uvilan ensimmäisenä talona ja maakirjassa Matti Niilonpoika on mainittu Plukan ja Sippolan välissä. Järjestys oli tuolloin idästä länteen ja Plukka sijaitsi Sippolan itäpuolella. Nämä epäsäännöllisyydet talon sijainnissa suhteessa toisiin taloihin, joiden paikat ovat tunnetut, osoittavat, ettei Pertti Pertinpojan talo sijainnut talojonossa joen rannalla vaan siitä erillään. Todennäköistä on, että tämä hävinnyt

talo sijaitsi talojen luota larvalle vievän tien ja Kyrönjoen rantatien risteyksessä n. 100 metriä joesta pohjoiseen, sillä risteyksessä joen puolella ja larvatien itäpuolella on Ulviselle kuuluvia peltolohkoja. Aivan tien risteyksessä on rakennus, joka hyvinkin on voinut seisoa Pertti Pertinpojan talon paikalla. Pienempi mahdollisuus on, että talo olisi sijainnut vastarannalla kylän kohdalla, missä myös on Ulvisen peltolohkoja.

Vuodesta 1575 lähtien oli Ulvilassa viides veroamaksava talo, joka sijaitsi Sippolan vieressä itäpuolella. Talon isäntänä on tuona vuonna mainittu Prusi (Ambrosius) Laurinpoika, joka vuodesta 1568 lähtien oli omistanut 15 pannin tilan Laurolassa ja luultavasti oli tuon kylän toisen Ollikkalan isännän Lauri Ollinpojan poika. Prusi Laurinpoika on siis mainittu v.1575 verokirjassa ensimmäisen kerran Ulvilassa. Ei näytä siltä, että hän olisi jättänyt entisen tilansa Laurolan. Prusi Laurinpojan sukunimeä ei ole tilikirjoissa mainittu. Myöskin hänen jälkeläistensä sukunimeä ei ole mainittu.

1620-luvulla taloa hallitsi kirkkoherra Matti Yrjönpoika Dublaren leski, ja vuonna 1688 talon isäntänä oli Tuomas Laurinpoika Plukka, josta talo sitten on saanut nimensä. Plukan nimi voi olla peräisin Ylistaron Topparlan kylästä, jolloin se ehkä ei olisi alkuperäinen nimi Ulvilassa.

Plukka sijaitsi Sippolan oikealla eli itäisellä puolella samassa jonossa toisten talojen kanssa. Kuten Erkkilään johti Plukkaanskin oma tie rantatieltä.

Vaikka Plukka on mainittu vasta v.1575, niin sen alkuperä voi olla keskiaikainen, siis se voi olla syntynyt ennen vuotta 1546. Vuonna 1569 Sippolan isännäksi tulee Sipi Ulvisen jälkeen Tuomas Sipinpoika. Edellisestä vuodesta talon pinta-ala kasvaa 38 pannista 50 panniin, joten näyttää varmalta, että Tuomas Sipinpoika on viljellyt noin kymmenen pannin suuruista tilaa ennen kuin sai Sippolan haltuunsa ja ettei sitä tilaa ole merkitty verokirjaan. Vuonna 1568 Tuomas Sipinpoika on menettänyt kymmenen panna, hänen pinta-alansa on nyt 40 panna ja hänen jälkeensä on mainittu Simo Sipinpoika, joka omisti kymmenen pannin tilan. Tämän Simo Sipinpojan kohtaan on merkitty tuona vuonna verokirjaan. "Öde anno 68 mantal och icke jorden". Tämä Simo oli varmasti Tuomas Sipinpojan veli, joka sai haltuunsa veljensä tilan, kun Tuomas oli saanut kantatalon haltuunsa. Koska ei voida todeta, että tämä kymmenen pannin tila olisi erotettu Sippolasta tai muista Ulvilan taloista ennen vuotta 1567, niin on oletettava, että se on joko uudistila tai sitten keskiaikainen autiotila, jota ei ole tilikirjoissa aikai-

semmin mainittu. Jälkimmäinen vaihtoehto on todennäköinen, koska uudisraivaus ei vaikuta mahdolliselta alueella, missä asutus jo oli satoja vuosia vanhaa ja josta se oli jo keskiajalla levinnyt muualle Etelä-Pohjanmaalle. Lisäksi uudisrakennus olisi ilman muuta sijainnut irrallaan ja kauempana muista Ulvilan taloista. Simo Sipinpoikahan mainittiin tilikirjoissa Nikula-Ulvisen ja Sippola-Ulvisen välissä, ja on syytä olettaa, että talokin sijaitsi siinä, Sippolan pihatontti on hie-man isompi kuin naapuritalojen ja sen edessä on pari pientä peltolohkoa ja rakennus omalla tontillaan.

Plukan pinta-ala oli siis v.1575 20 panna, mistä määrästä puolet koostui yllä mainitusta autiotilasta. On syytä olettaa, että toinenkin puoli on vanha autiotila. Tätä otaksunaa tukevat samat seikat kuin yllä esitettyssä: uudisraivaus ei ole mahdollista enää 1570-luvun Ulvilassa. Koska pinta-alaluvuista voi päätellä, ettei mikään Ulvilan taloista luovuttanut maitaan Plukan hyväksi, niin maiden on täytyntä olla siellä ja Prusi Laurinpoika on saanut ne haltuunsa. Olettamusta tukee vielä sekin, että Plukka sijaitsi Sippolan kyljessä. Koska Pertti Pertinpojan aikaisemmin mainittu tila ei omistanut talonpaikkaa joen partaalla, niin ei myöskään Prusi Laurinpoika olisi voinut löytää 30 vuotta myöhemmin vapaata talonpaikkaa jokirannasta, ellei paikka olisi ollut siellä valmiina, siis vanhana autiotilan talonpaikkana. Edellähän on jo todettu, ettei ostaminen tullut kysymykseen. Näyttää siltä, että keväällä 1575 tapahtunut autioituneiden ja köyhtyneiden tilojen luettelointi ja sitä seurannut näiden tilojen maiden uudelleenjärjestely koski myös autiotiloja ja torppareita, vaikka siitä ei asiakirjatietoa ole säilynyt. Mahdollista on että autiotiloja myytiin joko huutokaupalla tai annettiin lunastettaviksi vanhojen sukulaisuussuhteiden perusteella.

Itsellisiä on Ulvilasta mainittu vähän. He ovat olleet yleensä naisleskiä ilman sukunimeä. Vuodelta 1662 mainitaan itsellinen Brita Hurri, jonka nimellä ei ole yhteyksiä kylän aikaisempaan asutukseen ja nimistöön

Edellä esitetyn perusteella näyttää siltä, että Ulvila koostui ennen vuotta 1546 kantatalosta ja sen ympärille syntyneistä pienistä taloista, mahdollisesti torpista. Kantatalo oli Ulvila, joka oli jakautunut vähää ennen v. 1546. Kantatalon paikka oli Sippola, sillä siihen tutua larvalta suora tie, sen sijaan Ulvisen talosta tie larvalle kääntyy Sippolan larvatielle. Näitä pieniä tiloja olivat Pertti Pertinpojan 11 pannin talo ja Erkki Laurinpojan 13 pannin talo, Simo Sipinpojan kymmenen pannin talo ja Plukan perustana ollut toinen autiotalo, myös kymmenen panna.

Ipo Lagerstedt

□ Isonkyrön manttaalikunnan lainamakasiinilla. Pöydän ääressä kirjurin tehtävissä makasiininhoitaja Lauri K. Vaismaa.

Vilja-aitasta näyttelytiloiksi

Joskus hyvin nuorena ihmettelin mitä nuo Vanhan Kirkon edessä olevat rakennukset ovat. Viime vuosina niihin on ollut tilaisuus tutustua paikan päällä. Uteliaisuudesta huolimatta tiedoissani on aukkoja. Lukijoita varmaan kiinnostaisi tiedot aittojen alkuajoilta: Mitkä ovat rakentamisvuodet? Ketkä rakentajat? Ketkä ovat olleet toimihenkilöinä ja mittailleet sirpeillä leikattua, riihessä kuivattua ja kluvuilla puitua viljaa tynnyrin ja kapan mitoilla? Ne ihmiset, jotka todella tietäisivät näistä kertoa, ovat vieneet tiedot mennessään. Kirjoista saatavat tiedot ovat niukkoja ja työn takana.

E-P:n historiassa IV 2. kerrotaan kruununmakasiineista, viljalainoista ja pitäjämäkasiineista. Tilanne maakunnassa on ollut 1700-luvun alkupuoliskolla sa-

mantapainen kuin Joosefin aikana. Seitsemää lihavaa vuotta on seurannut seitsemän laihaa vuotta. Vuodet 1722-27, 1731 ja 1737-1742 olivat katovuosia ja todella hyviä satoja antoivat vasta 1740-luvun loppuvuodet.

Maaherra Piper sanoi v.1751. ”Tämän maakunnan kovin kohtalo on aina ollut siinä, että hyvinä vuosina vilja on kulkeutunut pois täältä, kansa on luovuttanut sen halvasta hinnasta porvareille ja nämä ovat taas vieneet sen laivoillaan pois”.

Kun sitten kadon tullen olisi kipeästi tarvittu apua, ei porvareilla ollut viljaa varastossa, vaan joutuivat sitä hankkimaan muualta. Talonpoika, joka oli myynyt viljansa vuotta aikaisemmin porvarille 6-8 tai korkeintaan 10 taalarista, oli ostettava tältä viljaa 30-40 taalarista tynnyriltä. ”köyhyyttä ja nälkää seuraa sellaisesta kaupasta”, sanoi Laihian Israel Reinius v.1745.

Laivoilla tuotu vilja oli ollut usein siemeneksi huonoa, olosuhteisiin sopimatonta ja riittämätöntä. Toinen hedelmätön vuosi oli ojentanut toiselle kättään. Kuten Joosefin uni opetti, viljaa oli hyvä varastoida hyvinä vuosina. Joka suurpitäjällä oli vähitellen kruununmakasiininsa. Maaherra Tandefeltin luettelossa vuodelta 1792 esiintyy myös kaksi Isonkyrön makasiinia, toinen kirkolla ja toinen Vaasan lähetyksillä.

Kruununmakasiinit aiheuttivat kruunulle suuria uhrauksia ja muitakin epäkohtia oli. Syntyi ajatus pitäjämakasiinien perustamisesta. Asia eteni nihkeästi. ”Rahvas oli tottumaton ja kykenemätöntä yhteistointaan”. Maaherra Piper sai vuosina 1749-1750 pohjalaiset taivutetuksi pitäjämakasiinien rakentamiseen. Melkein joka pitäjä sitoutui rakentamaan emäkirkolle makasiinin, joka olisi 30 kyynärää pitkä ja 15 kyynärää leveä jaettuna kahteen huoneeseen. Nämä kaavat sopivat Isonkyrön suurempaan makasiiniin. Laihia ja Närpiö panivat jo v. 1750 toimeksi, mutta Isokyrö ei tiettävästi hätäillyt. Rakennuksen iän voi arvioida rakennustyylin ja materiaalien perusteella. Luulen, että aitat ovat ainakin 200 vuotta vanhoja.

Pienempää ja todennäköisesti vanhempaa aittaa on sanottu papin- tai vaivaisten makasiiniksi. Ajat ovat olleet kovat ja nimet sen mukaiset. Aittaa ja sen toimintaa koskevat vanhat reglementit (ohjesäännöt) olivat nähtävänä viime kesänä näyttelyn yhteydessä.

Monet kyröläiset muistavat miten aitat olivat vielä 1930-luvulla Isonkyrön Manttaalikunnan lainajvästöinä. Viljelijät lainasivat sieltä kunnan siementä ja laina maksettiin uudesta sadosta koron kanssa. Viittaan oheisiin kuviin.

Sodan jälkeen aika kulki aittojen alkuperäisen tarkoituksen ohi. Ne jäivät tiloiksi, joihin rupesi kertyään kaikenlaista tavaraa, jota piti saada muualta pois tieltä. Peltosäätiö on lahjoittanut aitat kotiseutuyhdistykselle, ehdolla, että ne pidetään kunnossa. Yhdistys on ne kattanut ja tehnyt ulkomaalauksen. Ulkovaorauksen ”kehuminen ja maalaus” tulevat lähiaikoina tehtäviksi. Toivomus ”vaivaismakasiini” saattamiseksi näyttelytiloiksi hyväksyttiin ja suuta myöten täynnä oleva aitta tyhjennettiin yhdistyksen toimesta kököllä. Viime kesänä yhdistys myös laitatti sähkövalot. Syyskesällä olivat aitan molemmat kerrokset näyttelykäytössä. Esiteltiin kyröläisten Elli-Maria Waltarin, Taimi Mäkysen, Matti ja Niilo Nummensalon maalauksia.

Samanaikaisesti oli nähtävänä yli 50 kyröläistä tuolia. Ne edustivat eri ajanjaksojen tyyliuuntaa 1700-luvun talonpoikaisrenessanssista ”herrastuoleihin” (rokoko, empire, kustavilainen jne).

Kulttuuri ei kävijöiden lukumäärässä pysty kilpailemaan tingel-tangelin kanssa, mutta näyttely kuitenkin onnistui. Kotiseutuyhdistys ja Opaskerho voivat olla tyytyväisiä, ottaen huomioon, että näyttelyn tunnetuksi tekemisessä oltiin vaatimattomia.

Ne, jotka kävivät läheltä ja eri puolilta Suomea olivat todella kiinnostuneita ja kiittelivät. Tämä rohkaisee jatkamaan. Aitat jo sellaisenaan ovat sisältä tutustumisen arvoisia nähtävyyksiä. Niissä on kaksinkertaiset jykevät hirsiseinät ja muita erikoisia rakenteita. Aitat kertovat omalta osaltaan aikansa todellisuudesta.

Kalevi Vuorinen

□ Säkit olivat keveitä Isonkyrön manttaalikunnan lainamakasiinin portilla seisovien miesten ilmeistä päätellen.

Uudistuva koulutoimi

Koulutoimessa on tapahtunut huomattavia muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. 1970 - luvun huomattavin uudistus oli uuteen yhtenäiskoulutyyppiin koulujärjestelmään - peruskoulujärjestelmään - siirtyminen asteittain koko maassa. Vuosikymmenen alussa oli into koululaitoksen kehittämisessä suurimmillaan. Silloin elettiin muutenkin aikaa, jolloin pyrittiin pikavauhtia muuttamaan kaikki entistä paremmaksi.

Muistamme tuolta ajalta mm. väittämät ”kaikki oppii kaiken” ja ”politiikka on tullut kouluun jäädäkseen”. Peruskoulussa pyrimme antamaan oppilaalle hänen edellytystensä mukaista opetusta ja pyrimme mahdollisimman hyvään tulokseen, mutta emme usko koskaan saavuttavamme ensinmainitussa väittämässä esitettyä tulosta. Viimeksimainittu väittämä osoittautui hyvin pian meidän kaikkien onneksemme paikkansapitämättömäksi huolimatta siitä, että sen lausui siihen aikaan huomattavassa asemassa ollut poliitikko.

Suomen kansakoululaitos on alusta alkaen ollut kunnallinen. Se on rakentunut periaattelle, joka kansakouluissa ilmaistiin säännöksellä. Kansakoulut perustaa ja ylläpitää kunta ja se saa tähän tehtävään valtiolta avustusta. Myös kunnan kansakouluhallinnosta oli säännökset jo ensimmäisessä kansakouluasetuksessa (1966). Kansakoulujen toiminnasta huolehtivat lähinnä johtokunnat. Jokaisella maalaiskoululla oli johtokunta, mutta kaupungissa oli samankielisiä kouluilla yksi yhteinen johtokunta.

Valtion hallinnon organisaation kehittämisestä vuonna 1960 annetussa valtioneuvoston päätöksessä sanotaan mm. että toimivalta olisi sijoitettava kussakin tapauksessa sellaiseen alimpaan portaaseen, jolla on riittävä pätevyys, riittävän laaja näkemys ja tiedossaan asian ratkaisemiseen vaikuttavat seikat. Tätä hyvää periaatetta ei koulu-uudistuksen ensivaiheessa muistettu. Toisaalta niinkin mittava koulu-uudistus kuin peruskoulujärjestelmään siirtyminen oli, on ollut kivuttomampaa suorittaa keskitetyn hallinnon avulla.

Kunnan tasolla on pantava tyydytyksellä merkille, että tämä hyvä periaate kahdenkymmenen vuoden takaa on jälleen muistettu koululainsäädäntöuudistuksessa.

Uudet koululait on eduskunnassa hyväksytty ja ne astuvat voimaan joko 1.8.1984 tai 1.8.1985. Uudet koululait tuovat mukanaan huomattavan määrän parannuksia koulutoimeen. Lakeihin sisältyy yhteiskuntapoliittisestikin merkittäviä uudistuksia. 1. oppivelvollisuudesta vapauttamisesta luopuminen ja tähän

liittyen erityisopetuksen järjestämistä koskevat kunnan velvoitteet, 2. peruskoulun erilaajuisista oppimääristä eli niin sanotuista tasokursseista luopuminen, 3. opetussuunnitelmien laatimista koskevan järjestelmän uudistaminen siten, että se antaa mahdollisuuden jatkuvaan opetussuunnitelmien uudistamiseen ja ajan tasalla pitämiseen, 4. oppilaiden ryhmittämistä koskevien menettelytapojen uudistaminen, 5. yleissivistävien oppilaitosten kielenopetusta koskevat järjestelyt sekä 6. tehtävien ja toimivallan siirtäminen hallinnossa (ylemmältä alemmalle tasolle).

Uudet koululait korostavat paikallisen itsehallinnon merkitystä koulutuksen kehittämisessä. Mainitsin aikaisemmin kansakoululaitoksen kunnallisuudesta. Uusissa säännöksissä kunnallisuus korostuu erityisesti koulutoimen hallinnossa ja opetuksen järjestelyissä.

Tämä on asia, joka meitä kuntalaisia lämmittelee. Uskon, että näin kuntalaisten ja koulujen oma aktiivisuus lisääntyy ja toimiminen esim. koulun johtokunnassa käy mielekkäämmäksi, kun voi todella vaikuttaa koulun kehittämiseen. Paikalliset erityisolosuhteet voidaan ottaa paremmin huomioon ja hallinto tulee joustavammaksi, kun voidaan monista asioista päättää lopullisesti kunnan tasolla. Esim. kutakin koulua varten lukuvuosittain laadittava työsuunnitelma korvaa peruskoulun vuositarkisteen ja lukion syystiedonannon. Työsuunnitelman hyväksyy johtokunta ja vahvistaa koululautakunta. Valtion kouluviranomaiset eivät siis enää käsittele työsuunnitelmaa. Suunta on siis selvä: paikallinen itsehallinto korostuu. Asetusten antamisen jälkeen vasta nähdään tarkemmin kuinka pitkälle tässä mennään.

Oman lukunsa muodostaisi ns. kunnan opetussuunnitelma, mikä myös sisältyy uuteen lainsäädäntöön. Lyhyesti sanottuna ja yksinkertaistettuna uusi opetussuunnitelma sisältää 1. yleisen osan, jonka kouluhallitus valmistaa ja 2. vaihtoehtoisen osan, minkä kunta voi joko kokonaan tai osittain laatia itse. Kunnan laatimassa osassa voidaan poiketa opetussuunnitelman perusteista siltä osin kuin valtioneuvosto oppiaineiden viikko- ja kokonaistuntimäärien (tuntijaon) ja kouluhallitus oppimäärien osalta määrää.

Kouluhallitus teki lokakuun 1983 lopussa ehdotuksen opetusministeriölle uudeksi tuntijaoksi. Tätä kirjoitettaessa valtioneuvosto ei ole vielä päättänyt tuntijakoa, mutta päätöksen tultua voi koululautakunnan asettama opetussuunnitelmatoimikunta aloittaa alustavat valmistelut uuden opetussuunnitelman laatimiseksi. Varsinainen opetussuunnitelmatyö käynnistetään kunnassamme syksyllä 1984.

Uusi peruskoululaki edellyttää, että kunta laatii uusien perusteiden mukaisen opetussuunnitelman niin, että se tulee voimaan asteittain 1.8.1986 alkaen.

Kouluhallituksen ehdotuksen mukaan (tieto on joukkotiedotusvälineistä saatu ja siis epävirallinen) uusi tuntijako muuttuu siten, että taito- ja taideaineita (liikuntaa, käsityötä, musiikkia, kuvaamataitoa) peruskoulussa lisätään. Uudistus on oikeaan osunut, sillä peruskoulua on perustellusti syytetty sisällöltään liian teoreettiseksi. Vaikeampi kysymys onkin sitten se, mistä aineista taito- ja taideaineisiin tunnit otetaan. Kokonaistuntimäärää kun ei voi lisätä.

Kouluhallituksen mielestä tunnit voidaan ottaa ympäristöopista ja oppilaanohjauksesta, yläasteella reaalilaineista.

Muitakin muutoksia ehdotus sisältää, mm. sen, että vieraan kielen opetus ehdotetaan aloitettavaksi vasta neljänneltä luokalta, mutta niistä ei kuitenkaan tässä yhteydessä sen enempää, koska kysymyksessä on vasta ehdotus ja koska hallituksen päätös tuntijaosta saattaa olla jo tehty tätä luottaessa.

En ole käsitellyt ollenkaan keskiasteen koulun uudistusta enkä lukiouudistusta, jotka molemmat ovat erittäin huomattavia uudistuksia. Ne olisivat kumpikin oman messun arvoiset. Totean vain, että keskiasteen koulutuksen III kehittämisohjelma vuosille 1986-

88 hyväksyttiin kunnanhallituksessa äskettäin lukion osalta ja että Isonkyrön lukio noudattaa toista lukuvuotta uutta kurssimuotoista jaksojärjestelmään perustuvaa lukuunittelmaa.

Liioittelematta voidaan puhua "uudistuvasta koulutoimesta" ja näin pitää ollakin. Koulun on uudistuttava jatkuvasti. Sen on sopeuduttava yhteiskunnan muutoksiin. Se ei voi jäädä kehityksestä jälkeen.

Koulutoimi saa nyt uudet hallinnolliset puitteet. Alkaneella vuosikymmenellä on koulutoimen sisäisen kehittämisen aika. Kehittämistyön onnistuminen on ennistä enemmän kiinni meistä kuntalaisista, koska päättävävaltaa siirretään kunnan tasolle.

On merkkejä siitä, että olemme menossa pehmeämpää yhteiskuntaa kohti, yhä enemmän arvostetaan elämisen tasoa. Tällaisessa ilmapiirissä meidän on hyvä uudistaa kouluamme -kunhan pidämme mielessä hyväksi koetut tavoitteet, ideat, toteutukset ja myös erehdykset- järkevästi, lyhyin askelin, yhteiseksi hyödyksemme.

Hyvät kyröläiset, lapset ja nuoret ovat arvokkain pääomamme -vaalikaamme sitä!

Rauhallista joulua 1983

Rauno M. Haukilehto
Koulutoimenjohtaja

Ovatko nämä muka jäniksen näköisiä?

□ Useat ihmiset luulevat kevätilalla kuuluvan "puputuksen" tulevan jäniksen suusta, mutta se ei pidä paikkaansa, koska äänen aiheuttaja on helmipöllö. Vaikka helmipöllöt näyttävät keveiltä, ei se pidä paikkaansa, koska käsi oli kuvanoton jälkeen väsynyt. Kuvassa olevat poikaset ovat noin kuukauden ikäisiä.

Jani Vuorio
Tuurala

Presidentti Mauno Koivisto Isossakyrössä

□ Etelä-Pohjanmaalle suuntautuneen virallisen vierailun yhteydessä presidentti käväisi myös Isossakyrössä. Vierailu tapahtui 3. päivä heinäkuuta. Mukana seurasi maaherra Mauno Kangasniemi puolisoineen. Vanhan kirkon edessä kirkkoherra Erik Silvola otti presidentin puolisoineen vastaan. Tämän jälkeen oli vuorossa tutustuminen vanhaankirkkoon.

□ Täältä lähdettiin Risto ja Kaarina Knaapin johdolla kohti kotiseutumuseota. Presidentin välittömässä tuntu-
massa seuraa Mauno Kangasniemi puolisoineen.

□ Tässä jo käännytään kohti museon pihaa, ja Risto antoi tilaa kapealla sillalla. Epäilikö kenties sen kestävyyttä? Kaikesta huolimatta silta kesti.

□ Museon pihalle tultaessa presidentiltä ja puolisoilta irtosi jo hymykin. Risto Knaapi lienee kertonut kyröläisen kaskun, lieneekö siinä syy? Nautitun välipalan jälkeen tarkasteltiin museota.

Metsäkukkia

□ Metsätähti

Vaikka metsämme ovatkin pääosiltaan melkoisen karuja verrattuna johonkin sademetsän väriloistoon, löytyy kotoisesta metsästäkin sentään silmäniloa.

Löytääkseen tämän pienten kukkien kauneuden metsässä on oltava silmä tarkkana, mitään kiirettä eteenpäin ei saa pitää. Usein parhaan näkökulman löytää aivan maanpinnan tuntumasta, jos viitsii kumartua.

Kasvien sekamelskasta on usein vaikeaa saada käsitystä ellei katkaise koko komeutta ja tarkastele sitä kädessään. Varsinkin pienet kukat kuten vanamo jää helposti huomaamatta varpujen joukosta. Maljakkoon laitettuna monet luonnonkukat ränsistyvät nopeasti, kielo sentään säilyy melko hyvin. Eniten silmäniloa ja

pisimmäksi säilyviksi ne tekee kun yrittää valokuvata luonnonkukat aidossa ympäristössä. Tällöin vasta tulee huomanneeksi ettei kukkia välttämättä tarvitse ostaa, tuoksut jäävät tosin kokematta. Kukat näyttävät usein kuvassa jopa hienommilta kuin vapaana luonnossa, kun yksittäisen yrtin siirtää filmille. Se vaatii tietysti aikaa ja vaivaa enempi kuin kukkien metsästä poimiminen, mutta kestävät sitten pitempään. Näistä mustavalkeistakin saa jonkinlaisen käsityksen kauneusarvoista, mutta valkokankaalle heijastettu väridia on tietysti omaa luokkaansa.

MATTI HANNUKSELA

□ Vanamo

□ Kielo

Eevat ja Aatamit

On se kun ihmisellä ei oo kun yks ainut etunimi ja senkin päivän viättäminen pitää sovittaa jouluaathon. Kukas meitä Eevoja ja Aatamia siinä joulun loppurytäkäs muistaa eres onnitella, lahajuksista ny puhumatakaan.

Jottako menöö muka kaks karpäästä yhyrellä iskulla, Eevan päivät ja jouluaatto. Niinhän noon aina menny, mutta olis se vaan somaa jos joku ystävästä muistaas vaikka soittaa pirahuttaa telefoonilla ja toivottaa hauskaa Eevan päivää, saishan siinä samalla jouluakin toivottaa.

Ja kyllä varmasti muukkin Eevat kuin vain minä ilahutusivat suklaarasiasta aattoaamuna, sais heti aukaasta paketin eikä trenkäsi jännittää pukin tulemishen asti niinkun muiren.

Eikä unohreta nuata Aatamiakaa kyllä niirenkin suukku makoosesta tykkää.

Nyt sitte kaikki Eeva-nimiset likat!

Nukuthan ny vielä muutama yä, sitte onki jouluaatto eikä sitä yhtää tiärä vaikka se punapipo tonttu viskaas sen suklaatilooran ja hyvän joulun miälisesti toivottaa iloosta Eevan päivää.

Eeva Kuljukka

KALTERIT

Katselen ulos, talvisen päivän häilyvään hämäärään.

Sade on tauonnut, mutta: Sen jäljiltä kosteus vielä viipty ikkunaruuduilla, missä se kokoontuu pieniksi Helmipisaroiksi. Hetkeksi nuo helmet pysähtyvät, tarrautuvat lasiin, jatkaakseen jälleen verkkaista matkaansa, lopulta sammuen.

Jälkeen jäävät "Jarrutusjäljet" muodostavat ruutuihin, kapeat Kalterit, joitten takaa katselen pientä, kokoonkutatunutta maailmaani. Katse hakeutuu lyhteille, missä linnut ovat jakamassa osuuksiaan, illan viimeisellä aterialla. Ilmeisen tyytyväisinä, kuin Anttilan asiakkaat.

Ulompana juosta piipertää peltopyyt, matkaten määrätietoisesti kohti omaa ruokapaikkaansa.

Tänä hetkenä, miltei unohdan oman Yksinäisyyteni ja syystäkin: voin tuntea tyydytystä,

olenhan voinut tehdä jotain Noiden lintujen hyväksi.

Majassani asuu hiljaisuus, vain kellon, tasainen tikitys eroittuu.

Pöydällä lepattaa, lähes loppuunpalanut kynttilä, luoden, Keltaista valoaan. Istun sänkyni reunalla, kuin Häkkiin suljettu lintu, mutta: sylissäni on jotain, Kirje. Saan olla lintuna, oman lyhteeni luona, saan poimia nuo Kultajyvässet, jotka minulle, tuossa Lyhteessä, kätkettiin.

Hämärä tiivistyy -linnut hajaantuvat, kynttilä sammuu.

Vain pisarat, yön tummilla ruuduilla,

yhä piirtää vanojaan.

Nillo Nummensalo

□ Yhdeksän merkkinsaajaa oli vastaanottamassa prenikkansaa. Hopeaa ja pronssia sai kaikkiaan 14 yhdistyksessä ahkerasti toiminutta yrittäjää. Pronssia saivat Sisko Mieltty, Reijo Rintatalo, Anneli Jaakonmäki, Väinö Riihimäki, Martti Ristiluoma, Markku Lehtiö, hopeaa Pentti Saari, pronssia Raimo Antila ja Ahti Nurmi.

Yrittäjillä remmi päällä 30 vuotta

Isonkyrön yrittäjät viettivät 30 - vuotisjuhlaansa 30. lokakuuta. Juhlissa jaettiin Suomen Yrittäjien Keskusliiton ansiomerkkejä 14 yrittäjälle ja yhdistyksen oma viiri annettiin kuudelle henkilölle. Isonkyrön Vuoden yrittäjäksi valittiin kauppiaspari Hannu ja Irja Hattunen.

Juhlapuhujana oli SYKL:n työmarkkina-asiamies Kauko Parkkinen. Hän kosketteli puheessaan mm. viime aikoina paljon esillä ollutta työsuhdeturvaa.

Ansiomerkit

Isonkyrön Yrittäjät jakoivat yhdistyksen työssä pitkään mukana olleille henkilöille kaksi SYKL:n myöntämää hopeista ja 12 pronssista ansiomerkkiä.

Hopeamerkin saivat yhdistyksen perustajajäsenet Toivo Suokko ja Pentti Saari. Pronssisen ansiomerkin

saivat Markku Lehtiö, Martti Ristiluoma, Väinö Riihimäki, Anneli Jaakonmäki, Raimo Antila, Reijo Rintatalo, Kauko Kettula, Ahti Nurmi, Tellervo Viljanmaa, Sisko Mieltty, Elle Komsu ja Arja Lehtiö.

Yrittäjien viirin saivat yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja Aulis Pispala, ensimmäinen sihteeri Arto Ujainen, Väinö Arkkola, Vieno Västi, Aili Kankko ja Armas Luoto.

Juhlaohjelmassa oli puhetta ja musiikkia. Musiikkia esittivät Hanna Markko, Maria Rinta-Kohtamäki, Minna Arkkola ja Heikki Puskala. Yrittämisestä paki- noi Taina Saukko. Juhlan avasi yrittäjien puheenjohtaja Jaakko Ujainen ja päätöspuheen piti Etelä-Pohjanmaan yrittäjien puheenjohtaja Eino Rajamäki.

□ SKYL:n työmarkkina-asiamies Kauko Parkkinen arvosteli erityisesti sitä, että päätökset tehdään "kabineteissa, jolloin asianosaiset eivät voi vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin, mutta heidän on joka tapauksessa noudatettava toisten tekemiä päätöksiä.

□ Isonkyrön yrittäjien puheenjohtaja Jaakko Ujainen tiivistäi yhdistyksen historian toiminnallisiin ja hiljaisiin kausiin. — Nyt yrittäjillä on menossa toimielias kausi, ja tuskin hiljaiseloa nykypäivänä yhdistykselle on enää tulossakaan.

VUODEN YRITTÄJÄ:

'Tärkeintä on pitää laadusta kiinni'

□ Hannu ja Irja Hattunen tekevät kumpikin yrityksessään pitkää päivää. Hannu Hattunen huolehtii, että sivukylien asukkaat saavat kauppatavaroita ja Irja Hattunen hoitaa keskustassa kauppaliikettä.

Isossakyrössä valittiin vuoden yrittäjäksi kauppiaspariskunta Hannu ja Irja Hattunen. Hattuset ovat käyneet omista nimissään kauppaa vuodesta 1976 lähtien.

Hattusten liike työllistää viisi henkilöä. Kauppa ei ole aivan Isonkyrön ydinkeskustassa, mutta se ei ole kauppiaan mielestä haitta.

— Ei liikkeen sijainnilla ole niin merkitystä, palvelu ja tarjoukset ratkaisevat kilpailukyvn. Tähän paikkaan olen tyytyväinen sikäli, kun oli tarvetta laajentaa, meillä oli siihen mahdollisuus.

— Isossakyrössä on kaupan alalla mielekäs kilpailutilanne. Lähes jokaisen keskusliikkeen lipun alta löytyy kauppa. Ja jos ei kilpailua olisi, ei kauppiaskaan olisi vireä. Hyöty tulee viime kädessä asiakkaalle, ajattelee Hannu Hattunen.

K-valinta Hattunen kilpailee muiden kauppojen kanssa kolmella tekijällä. — Tärkeintä on pitää laadusta kiinni, sitten kilpaillaan hinnalla ja kolmantena tulee palvelu.

Hattusten yksi palvelumuoto on myös kauppa-auto. Se oli 27 vuotta sitten laatuaan ensimmäinen Etelä-Pohjanmaalla. — Kauppa-auto on valtava työllistäjä. Juuri sen työllistävä vaikutus tekee sen kannattamattomaksi. Me emme kuitenkaan tuijota pelkän auton kuluihin, vaan menot lasketaan koko kakusta.

Yrittämisen yhtenä suurena harmina Hannu Hattunen pitää määrätynlaista byrokratiaa. — yleensä paperisota ja kaikkinaisen lupien anominen on aikaa vievää puuhaa.

Valinnastaan vuoden yrittäjäksi Hannu ja Irja Hattunen olivat hämillisen iloisia ja yllättyneitä. — Valinta tietää sitä, että reppuun tuli lisää kiviä. Nyt pitää yrittää vielä entisestäänkin parantaa tahtia.

— Valinta on kiitos ennenkaikkea henkilökunnalle ja asiakkaille. Kauppa on sellainen kokonaisuus, jota ei olisi olemassakaan ilman asiakkaita ja henkilökuntaa, Hannu ja Irja Hattunen kiittävät.

VEIVAA, VEIVAA!

*Melkein pimeästä pirtistä lähdettiin.
Mielin toiveikkain, --askel nopea, keveä, kenkiä kūrättää.
Toiskan rühelle riennättää.
Hetä -Omaa ruista rihitään!
Auki ovi rühen raksahti, tuoksu, lämpö lehahti.
Alas pari partta poksasti, ja lyhteet lysähti.
Seinään siihen rivakasti ripsahtelivat, kun kädet jäntevät
jätkäyttelivät.*

*Jyvät lattialle lateli, alta hämähäkit, kurkooset
kaikenkaiset kuruhti.
Hepsakasti harava heilahteli, tähkät taitavasti takeni.
Nopsasti lyhteet lennähteli, auki siteet singahteli.
Kluvut komeasti kohoili, kaiku kauaskin kūrääli.
Jyvät loputkin luovutti, olki oikoinen, kültävä.
Käsien koholittimet kokoili kasat komeat.
Hiki pinnasta pihaji, tomu torvet tukosti.
Vinhasti väläppä väpätti kun koura känsäinen komenteli.
Tähkät, pehkut peuhahteli, jyvät maahan mateli.
Luuta luontevasti luiskahteli, kun lattian lakaisi.
Pohorin pontevasti poukahteli, kun rüho rennosti
riapootettiin, luuvan laattialle lavialle.
Viskuri vierehen vedettiin.----*

*--Hengästyneet huakaasoo, -mielessä väsymys vilahtaa.
--Vaan kesken kaikki ja ilta itseään lähentää!--
Vantterasti veiviin tartutaan, rattaat ruosteiset rahajaa.
Süitä laulu laaja lavenee, veivaaajan oiva orkesteri oikaisee,
tahrin taitavan tarjoaa. Työn ääni laulaa liplattaa:
"VEIVAA, VEIVAA VAAN!"
Se käsientyön kummasti keventää!
Hauteekin hanakasti hasajaa ja kurkihirtehen hamuaa.
Jyvät puhtaat, pulleat pakkautuu.----
Kasvoilla tomuisilla hymy häivähtää ja katseet
kütolliset yhdistää.*

Marnen

Uskosi henkesi arkityösi aatelo

Suothan paistettasi päivän kehrä
älä pilvien takana enää viivähdä
anna minulle silmät näkyjä nähdä
valkaise tietä minun hyvää tehdä

Ja avaa kuurot korvani kuulemaan
ja herätä minut tuulesi huminaan
ja pane sanansaattajasi sanomaan
että sytyttäisin lampun palamaan

Anna pieni hiven luomisvoimastas
ja kylvösiemen suuresta vakastas
riittää kapanmaa mulle mullastas
suo taivahan pilvestä pisaroitas

Sallit hengettären mua siivittää
Hänen anna sulkakynääni terittää
ja keitaalla tuta tulen sykintää
ja suojaassa siipien suo levähtää

Pohjankyrön kunnahilla kutsu soi
vain henki into arkityön aatelo
tunteehan tunnossaan nainen mies
on raskas kantaa vain aineen ies

**Jouluna
Jouluna 1983
Heini Vilja**

Metsässä

*Minä metsässä kuljen ja tunnen sen:
Valon kohtaan taas kirkkahan uuden
Sinne tuulista tietäni pakenen
syliin rauhan ja hiljaisuuden*

*Miten onkaan joskus vaikeaa
tämä kulku elämän tiellä
Miten ahdas on arkemme autiomaa
Miten ahdas on arkemme autiomaa.
eikä näy valoa siellä*

*Täällä syksyyni syttyy tähtönen,
yön taivaalle nousee kuu
Valon pehmeys kalvosta lähtehen
taas tielleni heijastuu.*

Niilo Nummensalo

Hiljaisen veljen hauta

*Käyn polkua syksyisen kalmiston,
on huurretta hautojen päällä.
Moni ystävä -myös moni tuntematon-
majan viimeisen saanut on täällä.*

*Eräs hauta on määräni askelten
mulla tahtomattani aina.
Se on unohdettu ja syrjäinen,
sitä mahtava paasi ei paina.*

*Sinne ihmisveljen on kätkenyt maa,
elon almuista vähälle jääneen.
Mykän miehen, mi sanaa ainooa
ei koskaan lausunut ääneen.*

*Joka unohdettuna elää sai
vaikka seurassamme hän kulki
vaikka seurassamme hän kulki.
Miten paljon hän tunsi ja kärsikin kai,
sen sisimpäänsä hän sulki.*

*Monet tuokiot illoin hiljaisin
tämän kummun ääressä vietin,
ja nüinkuin monesti ennenkin
taas itsekseni mä mietin:*

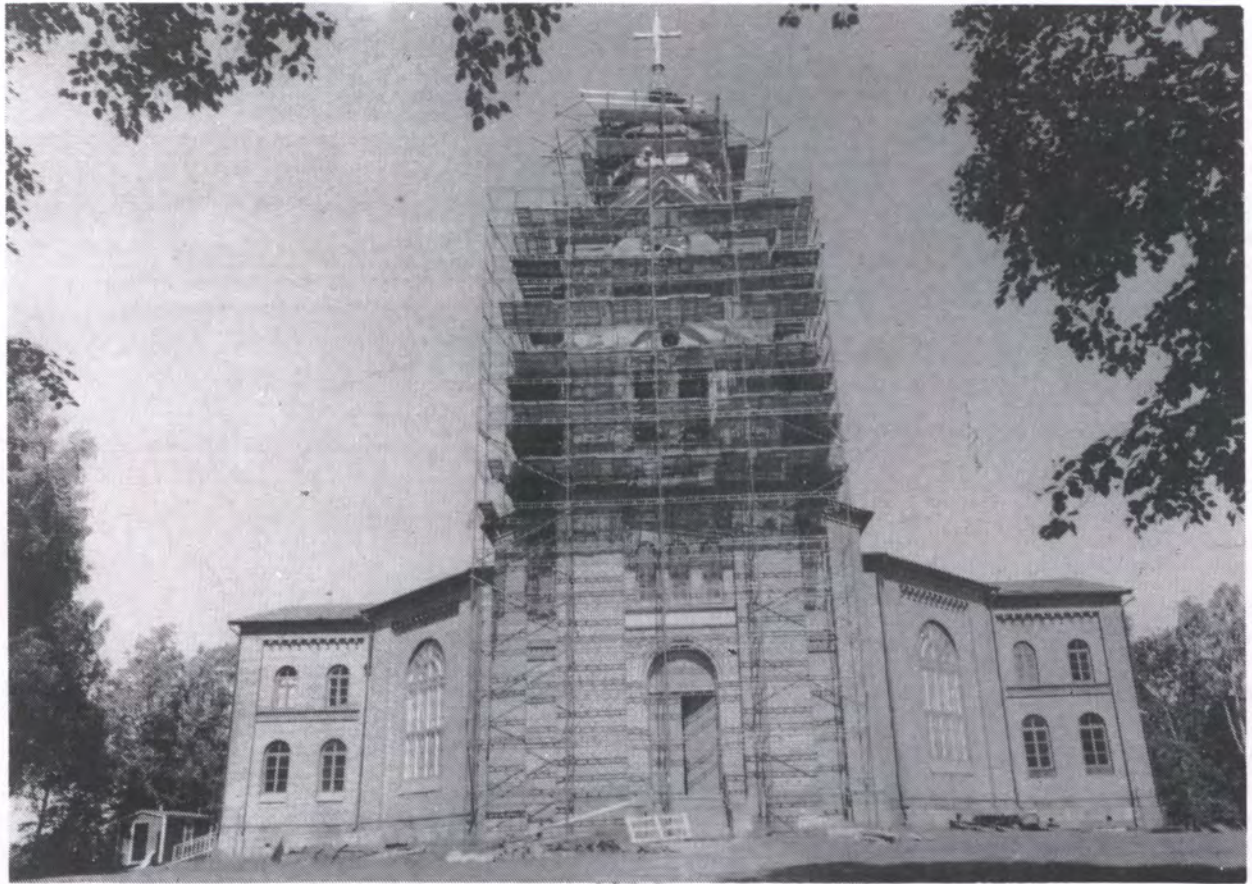
*Mitä siitä on nyt, jos syrjintää
vajavuutensa vuoksi hän saikin.
Sama meillä on kaikilla matkan pää.
Tänne mykkinä saavumme kaikki.
Tänne mykkinä saavumme kaikki.*

*Mitä siitä, jos lauluun, virtehen
hän täällä ei yhtyä voinut.
Kuka ties, vaikka kuorossa enkelien
ois jo ylhäällä äänensä soinut.*

*Ja mä mietin vielä, kun haudaltaan
pois pistos rinnassa lähdin:
Tätä veljeä tuomita ainakaan
ei turhien sanojen tähden.*

Matti Nummensalo

Tapauksia Isossakyrössä

□ Uusi kirkko oli kesän aikana korjauksen alaisena. Mm. katto sai kuparipäällysteen.

□ Kohta katon tekijät ovat päässeet ristintuntumaan ja rakennustelineet kohoavat samaa tahtia. Ristinkin joutui samalla kertaa uusittavaksi ja tehtiin kyllästetystä puusta, joka kestää muutaman sukupolven ajan.

□ Vanhan kirkon ympärillä oli menneen kesän aikana elämää. Mm. 31. heinäkuuta vietettiin reserviläisjärjestöjen kirkkopyhää. Jumalanpalveluksessa saarnasi kenttäpiispa Viljo Remes, ja päiväjuhlassa eversti Esko Nieminen piti juhlapuheen vanhan pyhäkön juhluvassa kirkkosalissa.

□ Perinteiset Laurinpäivän juhlat 7. elokuuta keräsivät myös kansaa melkoisen joukon. Samalla vietettiin kotiseutuyhdistyksen 50-vuotisjuhlaa ja yhdistys pääsi miehen ikään. Tohtori Johannes Virolainen piti juhlapuheen museon pihamaalle kertyneelle yleisölle. Ja hauskaa Vironperän isännäläkin näyttää olleen, oikein vedet pitää pyyhkiä naurun lomassa.

□ Kulumassa oleva vuosi on, kuten tunnettua nimetty metsän teemavuodeksi. Sen kunniaksi Isonkyrönkin kunnanvaltuusto ja hallitus saivat kutsun metsäretkelle. Urheita löytyikin sopivan kokoinen porukka, pääasiassa ihmeteltiin kunnan omia hyväkuntoisia sarkoja. Tässä on meneillään puumäärän arviointi eli paljonko kyseisessä kuviossa on tavaraa per hehtaari. Tämän näköinen männikkö pitää sisällään 220 kiintokuutiometriä tavaraa.

Talviaamu

On tammikuun kirkas aamu. Luonto on kuin taulu. Tähdet tuikkivat taivaalla kuin timantit, heijastaen säteitään myös valkoiselle hangelle.

Puut kantavat lumista taakkaa, toiset aivan maahan vaipuneina. Linnut istuvat höyhenet pörhöllään lintulaudan lähellä. Talitintti visertää hennon sävelen hänelle joka tuo jyviä ruokapöydälle. Pieni pää kääntyy puolelta toiselle, varmistaen, että ei mikään vaara uhkaa. Punatulkut ovat arvokkaampia istuen oksillaan tyyminä ja odottavina. Niiden punainen rinta luo heleän väriläiskän valkoista lunta vasten.

Tuo puna —niin kerrotaan— on verta joka vuosi Golgatalla linnun haavoittuessa rintaansa Jeesuksen orjantappurakruunun piikeissä. Siitä lähtien on sen rinta ollut punainen.

Varpuset ovat vaatimattomina vähän kauempana. Ne ovat harmaita ja värttömiä, mutta ehkä juuri siksi Jeesus puhui varpusista, joista ei yksikään puoto oksalta Jumalan silmissä, vaikka eivät loista kauneudessa, eivätkä laulutaidossa. Taivaanranta punertaa nousevan auringon säteistä. Se nousee kuin lupaus uudesta keväästä kirkastaen talvisen päivän, mutta paistaen myös pilvien takana. Lumi verhoaa vaippaansa vihreät niityt ja siniset järvet. Se kasvattaa suuria kinoksia kun tuuli innostuu leikimään lumihutaleitten kanssa. Mutta tänä aamuna kun taivas on kirkas ja pakkanen paukkuu nurkissa, on kaikki hiljaista ja tyyntä.

Rauha lepää luonnon yllä, aurinko antaa uskoa uuteen kevääseen, jolloin maahan painuneet puut varistavat taakan harteiltaan, kinokset sulavat ja lintujen riemullinen laulu täyttää maanpiirin, aina taivaan sineen asti. Silloin soi kiitosta Luojalle maa, metsät ja järvet.

Niin ihana on maasi Luojani. Opetä minua kiittämään jokaisesta päivästä, niin kirkkaasta kuin pilvi-sestä. Pidäthän huolen pienestä varpusestakin.

Auta minua luottamaan siihen, että pidät huolen myös minusta.

Kirj. K.K.L.

Autio maa

*Autio maa
vain tyhjyyttä tunnen mä sen
Toista vaeltajaa
täällä tarvitaan*

*Ahdistavaa
Tietä käyn tuskan viitoittamaa
joka pürretty on
hiekkahan aavikon* *Nülo Nummensalo*

Joulumuisto

*Lapsuuden joulu
lämmiin muisto
takaa vuosien.
Tupa rauhaa huokuen
kuusi, piparkakun tuoksu
Valot kynttiläin,
takan lämpö
äiti, isä, sisko, veli.
— Jouluaatto.*

*Jouluaamu — kirkko,
kirkkotie.
Kirkas tähtitaivas
polle kirkkoon vie.
Valkea lumi — narahdus jalasten
Kynttilät ikkunoilla
hiljaisten talojen.*

*Lapsuuden joulun muistot
taas lämpinä palaa.
Pois pyyhin kyöneleen,
kuin salaa.
Sytytän kynttilät
kummuille rakkaitten.
Joulu— aamun rauhaa,
helähtää sävel
kirkonkellojen.*

Kirj. K.K.L.

Liekki

*Joulu saapuu taas näin
Majan pienen hämärään
valo syttyy kynttilään
tänne yksin kun jään*

*Valo liekissä sen
lahja Häneltä on
Lämpö, tyhjän aution
Sulattaa näin sydämen*

Nülo Nummensalo

Ensi vuosi on vaalivuosi!

□ Kunnalliskodin isäntä Matti Korpela kuljetti sonnilla väkeä kunnallisvaaleihin. Lohnassa istuvat K.A. Saunamäki ja Antti Haavisto. (Kuva n. v. 1930.)

KYSY ENSIN KYROOSTA

Suoritan kalkinkuljetuksen
ja levityksen pelloillenne,
sekä irtotavarana rehut,
apulannat ja viljat.

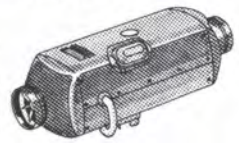
ESKO SILLANPÄÄ

Tervajoki puh. 785 359

Lämmin tauolla.

eberer

- ilman verkkovirtaa
- moottoria rasittamatta

Eberer lämmittää autosi etukäteen: aamulla, työpäivän päätteeksi, liikekäyntien välillä — aina kun haluat ja missä vain. Eberer ratkaisee myös kylmäkäynnistysongelmasi. Voit luottaa Ebereriin: alan laajin palveluverkosto on käytettävissäsi.

Tule tutustumaan!

**Riippumaton
Eberer
lämpöautomaatti.**

eberspacher

Oy HALDIN Ab

Myllykatu 8—10 65100 Vaasa 10
Puh. 961—118 344

Sivvää Joulua

TOIVOTTA A ISONKYRÖN KUORMA-AUTOILIJAT R.Y.

Antti Suomela

Veikko Ikola

Jorma Ristiluoma

Martti Ristiluoma

Lasse Pollari

Erkki Mullola

Paavo Kujala

Erkki Kujala

Jussi Kujala

Heikki Kujala

Väinö Riihimäki

Kalevi Riihimäki

Tauno Riihimäki

Matti Kukila

Jarmo Kukila

Reijo ja Raimo Hakala

Arvo Tarkkanen

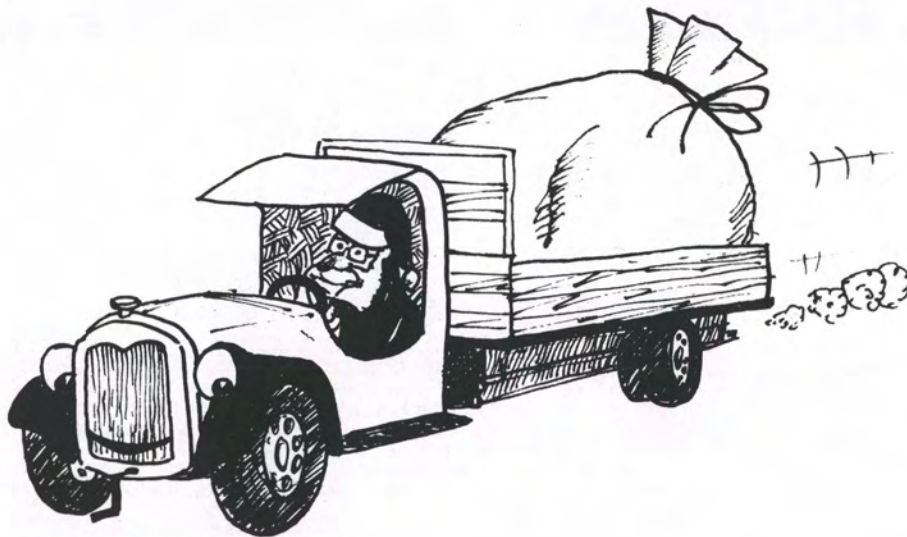
Esko Sillanpää

Lauri Ylinen

Erkki Kallio

Heikki Laine

Elmeri Rinta-Koski

Syväää Joulua

ISONKYRÖN TAKSIAUTOILIJAT R.Y.

Kaukonen Unto	713 206
Lepistö Olavi	713 230
Mullola Erkki	713 435
Nuuja Matti	724 033
Perttilä Seppo	713 126
Kallio Reijo	Napue 713 130
Leppinen Matti	Uvila 724 621
Markko Helge	Valtaala 724 527
Piirainen Martti	Lehmäjoki 724 301
Ketola Väinö	Tervajoki 785 224
Rajamäki Jouko	Naarajoki 763 522
Saarela Lasse	Orismala 724 525

-monitoimitalo Isokyrö

Aukioloajat
jouluun asti: MA—TO 8.30—18.00
PE 8.30—19.00
LA 8.30—14.00

JOULU ON TAAS **JOULU ON TAAS**

"KUISKE KUULUU MILTÄ

"Perinteiset jouluherkut pian taas pöytiin kannetaan".

MAISTAA, RUOKA MAISTAA"

Tule neuvottelemaan
kinkku- ym. jouluherkuista
kanssamme!

**PALVELEMME
SINUA
MIELELLÄMME**

RUOKA

"Pehmoisia ja pulleita,
kovia ja jännittävän näköisiä,
paketteja
on kuusen alle piiloitettu!"

Äidin isoäidin pakettiin,
isän, isoisan ja lasten
ja kaikkien paketit löydät
tekstiili- ja kodintarvikkeen
valikoimista.

"Koti joulukuntoon laitetaan"

Maalaamalla, tapetoimalla,
kaikkea pientä nikkaroiden.

JO JOULU TULEE

Kuusi jalkaan istutetaan,
sähkökynttilöillä vietämme
huolettoman joulun.

"JA PAKETTIIN"

Tule itse katsomaan ja vie pois
— tai kirjoita Joulupukille —

Eläinkauppias ANITA
Isokyrö puh. 713794

P. Saario Oy
Isokyrö p.713 344

RAKENNUSTARVIKE KY
Buckman & Mullola
ISONKYRÖ puh. 713 362

*Kiitämme asiakkaitamme kuluneesta vuodesta
ja toivotamme joulurauhaa sekä onnea ja
menestystä vuodelle 1984*

ISONKYRÖN SÄÄSTÖPANKKI

**TERVETULOA TOYOTA-KAUPOILLE
LISÄKSI 300 KÄYTETTYÄ**

YLI NELJÄNNEKSI
VUOSISATA
AUTOKAUPPAA
TERVAJOELLA

RINTA-JOUPIN AUTOLIIKE
66440 TERVAJOKI
PUH. (961) 785 142

*Emme hikoile turhaan
Haluamme antaa parhaamme,
koska tiedämme, että paikallislehti
luetaan tarkkaan.
Hyvää Joulua ja
onnellista Uutta Vuotta*

Pohjankyrö **-lehti**

*Kiittäen kuluneesta vuodesta
toivotamme asiakkaillemme*

**HYVÄÄ JOULUA JA
MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA**

Kyrönmaan Osuuspankki

Rauhallista Joulua
ja
Hyvää Uutta Vuotta

 DIESEL KORJAAMO
V. KUJALA
ISOKYRÖ 61500 KP 4 PUH. 964 - 724 561

Soran tarvitsijat

Vielä saatavana betoni- ja salaoja soraa,
myös seulottuna.
Sekä muuraus- että täytehiekkaa.

JORMA KANGAS

Lehmäjoki puh. 724 277

Rakennusliike
MARTTI HUHTAMÄKI
Isokyrö puh. 713 455

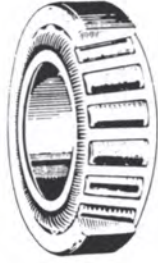
ISONKYRÖN FYSIKAALINEN HOITOLAITOS

Isokyrö puh. 713 467
Vähäkyrö puh. 784 598

Tilitoimisto
T. KUPARI Ky
Puh. 713 467

Koyo.

**laakereilla on
suuri kantokyky
ja pitkä käyttöikä**

- Edullinen hinta.
- Nopeat toimitukset laajasta varastosta.

Lähetämme kuvallisen ja päämitoin varustetun hinnastomme pyydettäessä.

SEINÄJOKI 964-142970
RENGASTIE 38

VAASA 961-123685
SILMUKKATIE 17

Rauhallista Joulua
ja Menestyksellistä
Uutta Vuotta

ISONKYRÖN OSUUSMEIJERI

puh. 713 039

**Huono veto? Sivuääniä?
Ratkaisu:
Arwidson-takuuosat
ja me.**

SEINÄJOEN MOOTTORIHOMO

Seinäjoki, Teollisuustie 8, puh. 23511 ja 22648

**Suosittu viihtyisä
rentoutumispaikka
hyvän ruoan ystäville**

pe—la tanssia orkesterin tahdissa sekä
levymusiikkia

Tule tutustumaan.....
Tulet toistekin

Arkisin edullinen lounaspöytä
10.30—14.00

ISOKYRÖ, puh. 713 411

Joulutervehdys
”LEIJONILTA”
Isonkyrön Joulun lukijoille
LC Isokyrö

Parturi - kampaamo

Anne Uusi-Ranta Puh. 724 780

Joululahjavihjeitä: Lahjakortti, erilaiset lämpökihartimet, sävy- sekä hilelakat aina tarpeelliset shampoot ja hoitoaineet.

Hyvää Joulua ja siunausta vuodelle 1984.

**Hiekkaa—sora—täytemaata—ja ruokamultaa
paikalletoimitettuna**

Kaivuutöitä

TAMMISORA Ky

puh. 725 037

Joulurauhaa ja Hyvää Uutta Vuotta

JYLLINKOSKEN SÄHKÖ OY

ISOSSAKYRÖSSÄ

Piiriesimies A.VIRTA puh. 713 142

PÄÄKONTTORI KURIKKA puh. 502 400

☎ 961-785 300, 785 446

KYRÖNMAAN SUURIN KORISTEVALAISIN VALIKOIMA

VARAOSAT TERVAJOELTA

KYRÖN

AUTO-OSAT KY

Varaosat 961-785 461
Huolto 961-785 462

TERVAJOKI ☎

Ark 9 - 17
Per 9 - 18
lau 9 - 13

- varaosat
- autotarvikkeet
- renkaat
- akut
- öljyt
- työkalut

TOYOTA-HUOLTO TERVAJOELTA

KYRÖN

AUTO-OSAT KY

TOYOTA TOYOTA

ALKUPERÄISOSAT HUOLTO

Huolto 961-785 462
Varaosat 961-785 461

TERVAJOKI ☎

- huollot
- korjaukset
- säädöt
- rengastyöt

Ark
klo 8 - 16

NYKYAIKAISIN ERIKOISLAITTEIN

KETTULA

ON KAIKKIEN KAUPPA

- KESKELLÄ KYLÄÄ
- LAATUTAVARAA
- EDULLISIN HINNOIN

K

-KETTULAN KAUPPAHUONE
PUH. 713 346

Kettulas on kotoonien
palvelu ja edulliset
hinnat

- ELINTARVIKE
- TEKSTIILI
- KODINTARVIKE
- SISUSTUS
- VAPAA-AIKA

Kiittäen kuluneesta
vuodesta
Toivotamme
asiakkaillemme

HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA

Isonkyrön Osuuskauppa

UUDISRAKENTAMISTA, PERUSKORJAUSTA,
SUUNNITTELUA

Rakennuspalvelu P. HAAPOJA KY

61500 ISOKYRÖ puh. 964 - 713 477

Hyvää Joulua

Oy Autokoulu A. Retti

Vähäkyrö puh. 784 363 Isokyrö puh. 713 636

Uusi kurssi alkaa joka toinen maanantai.

AVOINNA ARK. 9-18
LAU 9-15

UUSIA AUTOJA

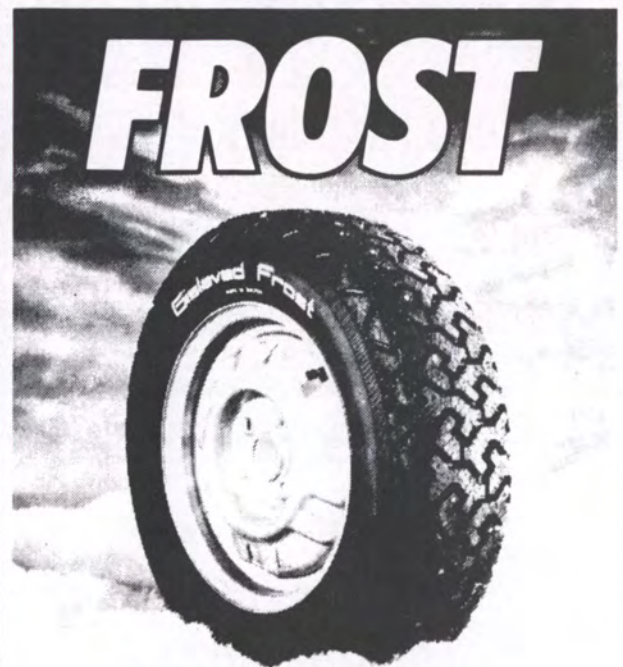
(bensa tai diesel)
hyvä käytettyjen autojen ostopaikka

*Automyynti
R&H Paavola*

Tervajoella
puh. 961 - 785 375

KODINKONE- RADIO- JA TV-TALO
ISONKYRÖN KONEPISTE KY

ASKO POLLARI
ISOKYRÖ puh. 713 416

kupen-auto

K. MÄKI-VALTARI
Orismala puh. 724 661

**Autovaraosakaupan
keskus
Etelä - Pohjanmaalla**

**Kaikki alaan liittyvät
korjaukset ammattitaidolla**

- PAKKASNESTEET
- ÖLJYT, SUODATTIMET
- LAMPUT
- VARAOSAT JA TARVIKKEET

SAAT MEILTÄ

KORJAAMO
Heikki Maunuksela Ky
61550 ORISMALA. Valtaala
964—724 556

TILITOIMISTO

H. SORVARI

Tervajoki
puh. 961 - 785 326

TERVAJOEN GRILLI

P. SORVARI

Tervajoki
puh. 961 - 785 048

**Palvelemme
pitkillä aukioloajoilla**

Ma—to 8.30—18.00
Pe 8.30—19.00
La 8.00—15.00

**Myös
myymäläautopalvelu**

VALINTA MYYMÄLÄAUTO
KHATTUNEN
ISOKYRÖ PUH. 713 190

ISO TALBOT 84 LUOKKANSA PARAS AUTO

Näyttö meillä:

autolaitala

61500 ISOKYRÖ Puh. 964-713 513

Suomessa

hyvin tehty

HYVÄÄ

atria

JOULUA

itikka

Pohjalaisten lihatalo

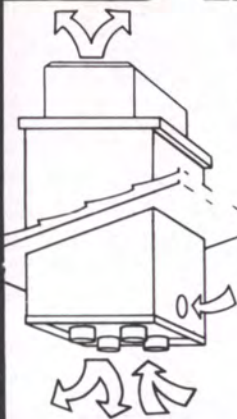
PUHDAS ILMA,
TARKKA LÄMPÖMARKKA

LÄMPÖHATTU

Hallittu
ilmanvaihto
ja lämmön
talteenotto.

UUSI TAI VANHA TALO,
LÄMPÖHATTU MEILTÄ.

VALMET

Ilmastointi ja Peltisepäniike

Markku Lehtiö

Tervajoki
PUH. 785 238

Kiittäen luottamuksestanne
vuoden 1983 aikana

Toivotamme asiakkaillemme

Joulurauhaa
sekä tuloksellista vuotta 1984.

K KYRÖNMAAN
MAATALOUSKESKUS
66440 Tervajoki
Puh. 964-713 156, 961-785 330

*Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta*

TEVATEX
TEHTAANMYYMÄLÄ

TERNEULE OY

TERVAJOKI puh. 785 193

TERVAJOKI puh. 785 193

**Nyt TuMasta
toimeen**

**Oikea ajoitus on
puoli voittoa.**

Osta lannoitteesi nyt.
Käytä hyväksesi hinta-
porrasetu – saat
rahoillesi jopa 20 %
koron.

 HANKKIJA

Tervajoki
Puh. 785 360
puh. 713 421

Toivotamme
kaikille
asiakkaillemme

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta vuotta**

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

ISOKYRÖ — TERVAJOKI

KULJETUSASIOISSANNE

VAASAN
KIITOKULJETUS
OY

Konttori: Isokyrö puh. 713 209

PFAFF
Ompelukoneen
myynti-huolto

T:mi A. KIVIMÄKI

Vähäkyrö, puh. 784 061
Palv. ark. klo 16 alk.

T. V. Kontturi
K-lähikauppa
Valtaala

— PALVELEMME MYÖS
TAVARAIN KOTIINKULJETUKSELLA
— SOITELLAAN

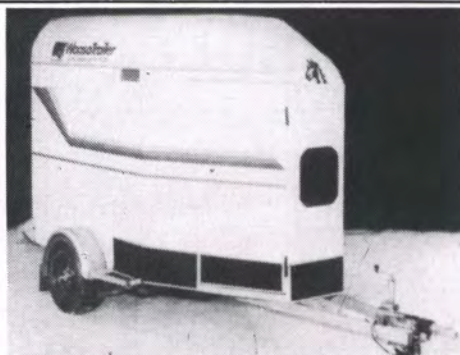
puh. 724 502

*Tule meille
tankkaamaan
ympäri vuorokauden.
Halvemmallä.*

NYT SETELIAUTOMAATISSA
BENSIINIALENNUS **5** P/L

P VITTANIEMI TERVAJOKI
Hyvän tuulen Kesoil

WaasaTrailer
66440 Tervajoki, puh. (961) 785 220
kotiin puh. (961) 784 725

T:mi E. RÖNNBERG

PYYKKIPOIKATEHDAS, PERUSTETTU V. 1904
66440 TERVAJOKI, Puh. 961-785022

SAATAVANA PYYKKIPOJAN
PUUOSIA ASKARTELUUN

Ovi- ja ikkunarakenteita
alumiinista ja teräksestä

SOVIAL Ky

Orismala puh. 724 790

**Kotikenttäsopimuksella
Sinullekin kotikenttäetu
Keskitä Kyrööhin**

**POHJANKYRÖN
VAKUUTUSYHDISTYS**

Isokyrö — Puh. 713 315

Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta

Pekka Erkkilä Oy

Orismala

Hyvää Joulua
ja
Onnea Uudelle Vuodelle

Grilli- Kioski
MAUKKARI
puh. 713 487

**Maanrakennusliike
VELJEKSET HAKOLA**

Lehmäjoki — puh. 724 317

Karoliini
maukas välipalapaikka

Sitva Mäki
puh. 724 500

E.Taulun autoliike?

TERVAJOKI PUH. 961-785056

Toivotamme asiakkaillemme
Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta

MONIPUOLINEN TEHTAANMYYMÄLÄ
FARKKUTUOTE Ky
TERVAJOKI puh. 961 - 785 131

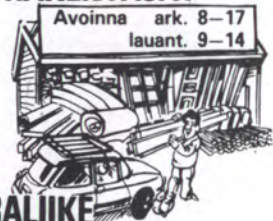
OMAKOTI- JA MUUT RAKENTAJAT

Toimitamme
sahattua ja höylättyä

PUUTAVARAA

Myös uunikuivattua
lattialautaa.

SAHA- JA PUUTAVARALIIKE
ESKO VUOLLE Tervajoki
Puh. 961-785179

Valtuutettu Massey Ferguson huoltokorjaamo.

ESAN PAJA Ky

Lehmäjoki puh. 724 340,
autoradiopuh. 94040-65440

**AGA - hitsauskaasut
ja tarvikkeet
myös nestekaasua**

**AGA - palvelupiste 39
LAURI YLINEN**

Tervajoki, puh. 961 - 785 070

Valtuutettu FIAT-traktorihuolto
Kyrönmaan alueella

Lauri Kirjava

Isokyrö puh. 713 644
autopuh. 94040 - 68880

Hyvää Joulua!

Rakennus
PALOMÄKI Ky

Haapatie, 66400 Laihia
puh. 961 - 770 606

Talven kulkuun

Ilo on sopivat kengät

Tervetuloa kenkäostoksille!

ISONKYRÖN KENKÄAITTA
puh. 713 405

Maansiirtotyöt

JUKKA TALSO

Isokyrö puh. 713 316

Alaan kuuluvat palvelut, varaosat,
tarvikkeet ja voiteluaineet.

TI-halli käytettävissänne:

Ma-pe klo 9.00-21.00
la 9.00-18.00
su 12.00-18.00

**Auto- ja konekorjaamo
HEIKKI LEHTONEN**

Isokyrö — puh. 713 268

PETRINELLA

Petrinellasta löytyy asusteet
lapsille 55 - 170 senttisille

Naisille alusasut ja äitiysliivit.

Paitapuserot ja sukkahousut.

Joulurauhaa
toivoo apteekin väki

Isonkyrön Apteekki
puh. 713 231

Joulukukat Pispalan
Kukkakaupasta

Isokyrö puh. 713 232

Rengasliike
SIMO LUOMA

Tervajoki
puh. 961 - 785 450

Liikennöitsijä

TAPANI KANGAS

puh. 724 217
autopuh. 94040 - 65217
leikatkaa talteen!

Hyvää Joulua

POHJANKYRÖN AUTO

Isokyrö puh. 713 720

Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua

A. K. SARPON LIIKENNE Ky
TIELIIKENNE Oy

Seinäjoki puh. 140 424

Rakennusurakointia

Rakennusliike

JUSSI KORPI

Isokyrö puh. 724 447
auto 949 - 261447

LEENAN LELU
JA LAHJA

61500 ISOKYRÖ puh. 713 737

Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta

POLYNO Oy

Tervajoki
puh. 785 297

ISONKYRÖN
KIRJANPITOPALVELU Ky

Isokyrö puh. 713 560

Hyvää Joulua ja
kuvauksellista Uutta Vuotta

Valokuvausliikkeet
K. J. MIELTY KY

61500 Isokyrö
puh. 964-713 248

66440 Tervajoki
puh. 961-785 441

AUTOLIIKE
JUSSI RUUTI OY

66440 Tervajoki
Puh. 961-785 339, kotiin 784 339

Tervajoen
Kiviveistämö Oy

VALMISTAA HAUTAKIVIÄ
YM. KIVIALAAN KUULUVAA
Tervajoki - puh. 785 248

LAHJATAVARALIIKE

Emilia

Isokyrö puh. 713 427
Seinäjoki puh. 142 549

Radiot—TV—Stereot—Videot
Kodinkoneet vähällä rahalla
Laihialta

Lahdenmaan Radio ja TV

Laihia—puh. 770 443

Maarakennusurakoitsija
AROLA & kumpp.

Isokyrö — puh. 724 421

LAHJAVIHJEET ORISMALASTA
Tutut lehtimäiset valaisimet.
Kynttiläriiput ja lampetit.
Kirkkotaonnat valolla sekä tauluna.

KUPARITYÖ
M. PITKÄNEN

61550 Orismala
Puh. 964-724 729

AINA MAUKKAITA JA
MAISTUVIA
NYMANIN TUOTTEITA

V. NYMAN & kumpp.

VAASA p. 112 953 Pitkäkatu 66

<p>Parturi - kampaamo MARIA SUOKKO Tervajoki puh. 961 - 785 337</p>	<p>Hyvää Joulua Kampaamo RAIJA MELANEN puh. 713 147</p>
<p>Parturi - kampaamo AILA LEHTIÖ Tervajoki 961 - 785 238</p>	<p>Talouskauppa Orismala puh. 724 581</p>
<p>Tanun - Tavara T. LEHTONEN Orismala puh. 724 504</p>	<p>Hannun Paja Isokyrö puh. 713 218</p>
<p>TERVAJOEN KELLO Arvi Kujala Puh. 785 117</p>	<p> 66440 TERVAJOKI PUH. 961-785 422</p>
<p>Tervajoen Autohajottamo RAIMO NURMI puh. 961-785 069</p>	<p>NOUTO-ROMU POUTUN KORJAAMO SEPPO POUTTU puh. 724 576 Orismala</p>
<p>ISONKYRÖN SALAOJAKONEYHTYMÄ puh. 724281</p>	<p>Kyrönmaan maansiirto KIVEN LOUHINTAA Maunuksela Ky Puh. 724 513</p>
<p>LUODON METALLI Ky Isokyrö puh. 713262</p>	<p>VAATETUSLIIKE PENTTI OLLILA Isokyrö puh. 713 211</p>
<p>KUKKA & PESU Kukkia - Kemiallista pikapesua - lahjatavaroita - prässäystä 66440 Tervajoki Puh. 785480 om. S. Martinviita ja K. Köykkäneva</p>	<p>PARTURI — KAMPAAMO PAULA KETTULA Kukkulantie Isokyrö puh. 713 443</p>

TERVAJOKI
URAJ
 Myymälä-leipomo-baari
 TERVAJOKI p. 785 053

**KYRÖNMAAN
 UNION-HUOLTO KY**
 Tervajoki, puh. 961-785 500

**PARTURI – KAMPAAMO
 TARJA TERÄVÄINEN**
 Isokyrö puh. 713 665

Taso-Auto
 TERVAJOKI
 ☎ 961-785442

OY KYRÖNPELTO
 Tervajoki — puh. 785 247

KYRÖNMAAN AUTO OY

TERVAJOKI
PUH. 961-785499

KELLARI-BAARI
 Tervajoki
 puh. 961 - 785 164

T:mi J.A. KEKO
 66440 TERVAJOKI
 Tervajoki puh. 961 - 785 109

**J. HAAPALUOMAN
 KORJAAMO**
 Katsastus-, jarru- ja hitsaustyöt
 Tervajoki puh. 961 - 785 495

MUNKIN-KAUPPA
 Tervajoki — puh. 785 088

TERVAJOEN AUTOSÄHKÖ
 Sähkölaite- ja kaasutinhoolto
 Tervajoki puh. 961 - 785 425

KENKÄPUOTI
 T:mi V. Martinviita
 66440 Tervajoki
 Puh. 961-785 525

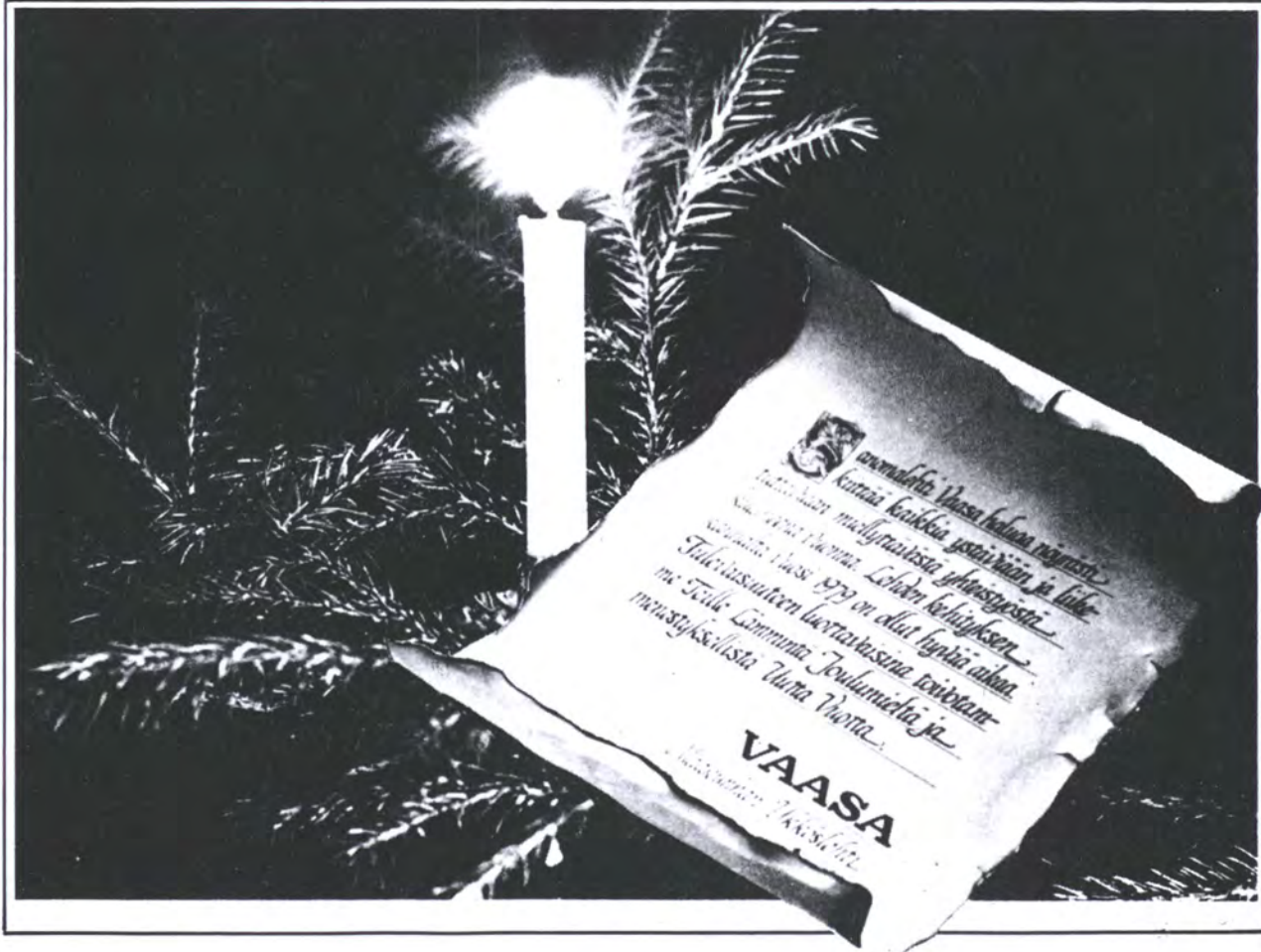
Jarmo Sorvari
Kaivu- ja louhintatyöt
 Tervajoki puh. 961 - 785 071

KEMIKALIO E. KOMSI
 Puh. 713 151

Kyrön Paino
 toivottaa kaikille kyröläisille
 hauskaa Joulua

Harkitsevalle Hartwall

Me käyimme Joulunviikkoon laan kukaan kysyttiin...

Luotettava
betonintuotetoimittaja
**Isonkyrön
Betoni Oy**

66440 Tervajoki puh. 961-785 133, 785 137

Betonin ja betonituotteiden asiantuntija.
Palveluksessanne.
Korkeatasoinen laatu. Täsmälliset toimitukset.

Jouluiloa

rakentamisen asiantuntija

**Pohjanmaan
Betonirakennus Oy**

66440 TERVAJOKI Puh. 964 - 713 700

